

هَدِيَّة
HÄDIYAH

Тавҳидни муҳофаза қилиш силсиласи

حراسة التوحيد

Ўзбек

أوزبكي

Имом Аллома

Абдулазиз ибн Абдуллоҳ ибн Боз
раҳимаҳуллоҳ

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

بن باز ، عبدالعزيز
حراسة التوحيد - الاوزيكية. / عبدالعزيز بن باز - ط١. -. الرياض
، ١٤٤٦ هـ
٢٤ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١٤٩٥٨
ردمك: ١-١٢-٨٥٢٤-٦٠٣-٩٧٨

6 شعبان 1446
05/02/2025

سلسلة حراسة التوحيد

Тавҳидни муҳофаза қилиш силсиласи

Имом Аллома
Абдулазиз ибн Абдуллоҳ ибн Боз
раҳимаҳуллоҳ

**Аллоҳдан ўзгадан ёрдам
сўраган ёки коҳинлар ва
фолбинларга ишонганларнинг
ҳукмига оид далиллар**

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм

Муқаддима

Аллоҳ таолога ҳамдлар, Расулуллоҳга ҳамда У зотнинг аҳли оилалари, асҳоблари ва уларга эргашганларга салавоту саломлар бўлсин.

Аммо баъд: Тавҳид (Аллоҳ таолони яккалаш) ақийдаси бошқа пайғамбарларнинг даъватлари сингари Муҳаммад ибн Абдуллоҳнинг (У кишига Аллоҳнинг энг афзал салавоти ва тамомий саломи бўлсин) ҳам даватларининг асосидир. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қилади:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

«Батаҳқиқ, Биз ҳар бир умматга: «Аллоҳга ибодат қилинг ва тоғутдан четланинг», деб пайғамбар юборганмиз». [Наҳл: 36]

Бидъат ва ботилнинг барча шаклларига қарши курашиш бу даъватнинг асосларидан бўлгани боис, ҳар бир мусулмон киши ўз динини синчиклаб ўрганиши ҳамда шариати исломияда келгандек Аллоҳга ибодат қилиши керак.

Дарҳақиқат, бу умматнинг салафи (аввалгилари) дин ишларида тўғри йўлда эдилар. Чунки уларнинг барча амаллари Қуръони Карим ва Суннати Набавияга мувофиқ равишда бажарилар эди.

Сўнгра мусулмонлар ақида ва амалларида бу тўғри манҳаддан оғиб кетган маҳал, ақида, мазҳаб, сиёсат ва аҳкомларда ҳар хил гуруҳ ва тўдалар пайдо бўла бошлади. Бу оғиш натижасида бидъатлар, ботиллар ва бўлар-бўлмас нарсалар пайдо бўлди. Бу эса Ислом ва унинг аҳлига зарба бериш учун дин душманларига йўл очиб берди.

Қадимда ва ҳозирда Ислом уламолари ўз китобларида бу бидъатлардан огоҳлантирганлар.

Қуйидаги уч рисола билан мен ҳам бу борада ўз ҳиссамни қўшдим.

Биринчи: Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан мадад сўрашнинг ҳукми.

Иккинчи: Жин ва шайтонлардан мадад сўраш ва улар учун назр қилишнинг ҳукми.

Учинчи: Бидъат ва ширк аралашган зикрлар билан ибодат қилишнинг ҳукми.

Ҳурматли китобхон! Бу муборақ диёрларда Ислом даъватининг байроғини кўтарган «Илмий баҳслар ва фатво бўлимининг бош

раислиги» Исломни тўғри фаҳмлаш, бидъат ва хурофотларга қарши курашиш ҳамда маданий малакани ошириш илинжида сизга бу уч рисола тари тақдим этади.

Олий ва Қодир Аллоҳдан бу китобни бандаларига фойдали қилишини сўраймиз. Аллоҳнинг ўзи тавфиқ волийси.

Пайғамбаримиз Муҳаммад ҳамда аҳли оилалари ва асҳобларига салавоту саломлар бўлсин.

Биринчи рисола: Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан мадад сўрашнинг ҳукми

Аллоҳ таолога ҳамдлар, Расулуллоҳ ҳамда аҳли оилалари, асҳоблари ва тўғри йўлини йўл тутганларга салавот ва саломлар бўлсин.

Аммо баъд: «Кувайт жамияти» газетасининг 19/04/1390 ҳижрий йилининг 15-сонида «Набий алайҳиссалом мавлидларини эслаб» деган ном остида ўзини Омина деб номлаган аёлнинг Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ёрдам сўраш, умматларини сақлаб қолиш учун ёрдам, ихтилоф ва бўлинишдан умматни халос қилиш каби маъноларни ўз ичига олган шеър эълон қилинди. Қуйида шеърнинг маъноси:

Ё Расулуллоҳ, уруш ва ғазаб билан ёнаётган оламга етишинг!

Ё Расулуллоҳ, шак зулматларида узоқ юрган умматга етишинг!

Ё Расулуллоҳ, дард чўлларида ваҳийни зое қилган умматга етишинг!

Шеърида давом этиб ушбу мисраларга етиб келди:

Бадр куни Илоҳга нидо қилиб ғалабани тезлаштирганингиз каби тезлаштиринг.

Хўрлик гўзал ғалабага айланди. Албатта Аллоҳнинг кўринмайдиган қўшинлари бор.

Аллоҳу акбар! Бу ёзувчи қиз ёрдам фақат Аллоҳдан эканини унутиб ёки билмасдан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан нусратни тезлаштиришларини сўраб нидо қилмоқда. Нусрат Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам ёки бошқа бирорта банданинг қўлида эмас. Аллоҳ таоло Ўз китобида шундай марҳамат қилади:

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾

«Аслида, нусрат Азиз ва Ҳаким Аллоҳнинг ҳузуридандир». [Оли Имрон: 126]

Яна Аллоҳ азза ва жалла айтади:

﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ﴾

«Агар сизга Аллоҳ нусрат берса, сиздан ғолиб келувчи йўқ. Агар сизни ташлаб қўйса, Ундан ўзга ким ҳам ёрдам берар эди». [Оли Имрон: 160]

Қуръон, суннат ва ижмо билан маълум бўлганки, Аллоҳ таоло бандаларни ўзига ибодат қилишлари учун яратган. Ушбу ибодатни баёнлаш ва унга даъват учун пайғамбарлар юборди ҳамда китоблар нозил қилди. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

«Жин ва инсонни фақат Менга ибодат қилиш учунгина яратдим». [Зориёт: 56]

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

«Батаҳқиқ, Биз ҳар бир умматга: «Аллоҳга ибодат қилинг ва тоғутдан четланинг», деб Пайғамбар юборганмиз». [Наҳл: 36]

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

«Сендан илгари юборган ҳар бир Пайғамбарга: «Албатта, Мендан ўзга ибодатга сазовор илоҳ йўқ. Бас, Менга ибодат қилинг», деб ваҳий қилганмиз» [Анбиё: 25]

Яна Аллоҳ азза ва жалла айтади:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾ ﴿إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ﴾

«Алиф. Лом. Ро. (Ушбу) китоб оятлари маҳкам қилинган, сўнгра ҳикматли ва хабардор Зот томонидан муфассал (баён) қилингандир. Аллоҳдан ўзгага ибодат қилмаслигингиз учундир. Албатта, мен сизларга Ундан келган огоҳлантирувчи ва хушхабарчиман». [Худ: 1,2]

Ушбу муҳкам оятларда Аллоҳ таоло инсонлар ва жинларни ёлғиз, шериги бўлмаган Аллоҳ таолога ибодат қилиши учун яратгани ҳамда пайғамбарларни Аллоҳ таолонинг ибодатига буюришлари ва унинг зидди ширкдан қайтаришлари учун юборганини баёнлади. Аллоҳ таоло Ўзидан бошқага ибодат

қилинмаслиги учун Қуръони Каримнинг оятларини батафсил ва муҳкам қилди.

Ибодат – буйруқларини бажариш, қайтарганларидан қайтиш орқали У Зотни яккалаш ва Унга итоат қилишдир. Аллоҳ таоло кўплаган оятларда шу нарсага буюрди. Жумладан:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾

«Ҳолбуки, улар фақат Аллоҳгагина ибодат қилишга, Унинг динигагина ихлос қилишга, бошқа динларга мойил бўлмасликка буюрилган эдилар...». [Баййина: 5]

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾

«Раббингиз фақат Унинг Ўзигагина ибодат қилишингизни амр этди». [Исро: 23]

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾

«Албатта, Биз сенга китобни ҳақ ила нозил қилдик. Бас, сен Аллоҳга Унга динни холис қилган ҳолингда ибодат қил!». [Зумар: 2]

Бундай мазмундаги оятлар кўп бўлиб, уларнинг барчаси ёлғиз Аллоҳга ибодат қилиш ва Ундан ўзгага ҳатто пайғамбар бўлса ҳам ибодат қилмасликка буюради.

Дуо энг муҳим ва жомеъ ибодатлардан эканлигида ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ. Шунинг учун Аллоҳ таоло буюргани каби ўзига ихлос

қилиб ибодат қилиш керак. У Зот марҳамат қилади:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾

«Бас, гарчи кофирлар ёқтирмасалар ҳам, Аллоҳга динни холис қилган ҳолингизда ёлвориб дуо қилинг!». [Ғофир: 14]

Яна Аллоҳ азза ва жалла айтади:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

«Ва албатта, масжидлар Аллоҳникидир! Бас, Аллоҳдан бошқа бирортага дуо қилманг!». [Жин: 18]

Бу оятлар барча махлуқотларни ўз ичига олади. Чунки оятдаги «бирорта» сўзи қайтариқ ўрнидаги накира бўлиб келмоқда. Шунинг учун Аллоҳдан ўзга барчани ўз ичига олади. Яна Аллоҳ таоло айтдики:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ﴾

«Аллоҳдан ўзга–сенга манфаат ҳам, зарар ҳам бермайдиган нарсага илтижо қилма!». [Юнус: 106]

Бу оятда Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламга хитоб қилинаётгани билан У зот ширкдан пок эканликлари барчага маълум. Аслида эса оятдан мурод бошқаларни огоҳлантириш. Шунинг учун оят давомида Аллоҳ таоло:

﴿إِنِّي فَعَلْتُ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

«Бас, агар шундай қилсанг, унда сен золимлардан бўласан», деб айтди. [Юнус: 106]

Агар одам боласининг саййиди бўлмиш алайҳиссалоту вассалом Аллоҳдан бошқага дуо қилсалар золимлардан бўлишликлари айтилса, бошқаларни аҳволи қандай бўлар экан? Агар зулм мутлоқ шаклда зикр қилинса, бундан мурод катта ширкдир. Аллоҳ таоло айтганки:

﴿وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

«Ва кофирлар–ўшалар, золимлардир».¹

Яна айтганки:

﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

«Албатта, ширк катта зулмдир». [Луқмон 13]

Бу оятлар орқали ўликлар, дарахтлар, санамлар ва шу кабиларга сиғиниш Аллоҳ таолога ширк экани бизга маълум бўлади. Ширк эса, Аллоҳ таоло инсонлар ва жинларнинг яратилишидан мақсад бўлган ибодатга ҳамда ибодатни баён қилиш учун нозил қилинган китобларга ва пайғамбарларнинг даъватига тескаридир. Лаа илааҳа иллаллоҳнинг ҳам маъноси шу, яъни, Аллоҳдан ўзга ибодатга сазовор бўлган зот йўқ демакдир. Бу калима Аллоҳдан бошқага қилинган ибодатни рад

¹ [Бақара: 254]

қилиб, фақат Аллоҳга бўлган ибодатни тасдиқловчи калимадир. Аллоҳ таоло айтадики:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾

«Чунки Аллоҳнинг Ўзигина ҳақдир, Ундан бошқа топинаётганлари эса, ботилдир. Албатта, Аллоҳ юксак ва буюқдир». [Ҳаж: 62]

Мана шу нарса диннинг асли, миллатнинг асосидир. Манашу асл тузалмагунча ибодатлар тўғри бўлмайди. Аллоҳ таоло айтгани каби:

﴿وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

«Батаҳқиқ, сенга ва сендан олдин ўтганларга ҳам: «Агар ширк келтирсанг, албатта, амалинг беҳуда кетур ва, албатта, зиёнкорлардан бўлурсан». [Зумар: 65]

Яна Аллоҳ таоло айтадики:

﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

«Агар улар ширк келтирсалар, қилган ишлари, албатта, беҳуда кетадир». [Анъом: 88]

Ислом дини икки улуғ асл устига қурилган:

Биринчиси: Ёлғиз Аллоҳгагина ибодат қилиш.

Иккинчиси: У Зотга фақат Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг шариатларига мувофиқ тарзда ибодат қилиш.

Мана шу «Лаа илааҳа иллаллоҳ» калимасининг маъносидир. Кимки пайғамбарга, ўликларга, санамларга, дарахтларга, тошлар ёки шу каби махлуқотларга дуо қилса, ундан паноҳ сўраса, сўйлиқ сўйиш ва назрлар билан яқинлашса уларни (ибодат қилган нарсаларини) Аллоҳни қўйиб ўзига Рабб тутиб олган ва Аллоҳга тенгхур қилган бўлиб ҳисобланади. Бу эса юқоридаги аслини бузади ва «Лаа илааҳа иллаллоҳ» калимасига тескари келади. Шунингдек, Аллоҳ таоло изн бермаган ўринда, динда бидъат чиқарса, Муҳаммад Аллоҳнинг элчиси деган шаҳодатга тескари чиққан бўлади. Аллоҳ азза ва жалла айтганки:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴾

«Ва қилган амалига келиб, уларни тўзон каби сочиб юборурмиз». [Фурқон: 23]

Бу оятдаги зикр қилинган амаллар Аллоҳга ширк қилиб (тавба қилмай) вофот этганларнинг амали.

Бидъатчиларнинг амаллари ҳам шу ҳолда бўлади. Уларнинг амаллари пок шариатимизга мувофиқ келмагани учун Қиёмат куни сочиб юборилур. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким бизнинг мана бу ишимизда ундан бўлмаган (янги) нарсани чиқарса, у (иши) рад қилингандир», дедилар. Муттафақун алайҳи

Бу ёзувчи қиз дуо қилиш ва паноҳ сўрашни Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга йўллади ва нусрат, наф ҳамда зарар Унинг қўлида бўлган оламларнинг Раббидан юз ўгирди. Гарчи бошқаларнинг қўлида буларнинг бирортаси бўлмаса ҳам.

Бу катта ва қўрқинчли зулм эканида ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ. Ахир Аллоҳ таоло ўзигагина дуо қилишга буюрди ва ким дуо қилса ижобат этишга ҳамда ким дуо қилишдан кибр қилса жаҳаннамга олиб киришни ваъда қилди. Аллоҳ таоло айтадики:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾

«Раббингиз: «Менга дуо қилинг, сизга ижобат қилурман. Албатта, Менинг ибодатимдан кибр қилганлар жаҳаннамга хору зор ҳолларида кирурлар», деди». [Ғофир: 60]

Бу ояти карима дуонинг ибодат экани ҳамда ким ундан юз ўгирса, борар жойи дўзах эканига далолат қилади. Аллоҳ таолога дуо қилишдан кибр қилган инсоннинг аҳволи шу бўлса, бошқага дуо қилган ёки ундан юз ўгирган инсоннинг аҳволи қандай бўлар экан? Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло яқиндир. У борлиқнинг эгаси ва барча нарсага қодир Зотдир. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

«Агар бандаларим сендан Мени сўрасалар, Мен, албатта, яқинман. Дуо қилгувчи дуо қилганда ижобат қиламан. Бас, Менга ижобат қилсинлар ва иймон келтирсинлар. Шоядки тўғри йўлни топсалар». [Бақара: 186]

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўзларининг саҳиҳ ҳадисларида дуо ибодат эканини хабар қилдилар. Амакиларининг ўғиллари Абдуллоҳ ибн Аббос разияллоҳу анҳумога: «Аллоҳнинг ҳақларини муҳофаза қилгин, У Зот сени сақлайди. Аллоҳнинг ҳақларини сақла, Уни қаршингда топасан. Агар сўрасанг, Аллоҳдан сўра. Агар кўмак тиласанг, Аллоҳдан тила», – деганлар. Имом Тирмизий ва бошқалар ривояти.

Яна Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким Аллоҳдан бошқага дуо қилиб вафот этса, дўзахга киради», – деганлар. Имом Бухорий ривояти.

Саҳиҳайнда келишича: Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Қайси гуноҳ улуғроқ?» деб сўралганларида: «Аллоҳ сени яратганига қарамай унга тенгхўр (ширк) қилишинг», – деб жавоб бердилар.

Араб тилидаги "Нидд" сўзи, тенгхўр, ўхшаш деган маънони англатади. Аллоҳдан бошқага дуо қилган, паноҳ сўраган, назр қилган, сўйлиқ сўйган ёки шу каби бошқа ибодатларни қилган ҳар бир киши Аллоҳга бошқа нарсани тенглаштирган бўлади. Гарчи у (дуо қилган нарсаси) пайғамбар, валий, фаришта, жин, санам ёки шу каби бошқа махлуқотлар бўлса ҳам.

Аммо, ёнидаги тирик инсондан у қодир бўлган ҳиссий нарсани сўраш ёки ёрдам талаб қилиш ширк амалларидан эмас. Аксинча, мусулмонлар орасидаги жоиз бўлган оддий ишлардан ҳисобланади. Аллоҳ таоло Мусо алайҳиссалом қиссасида айтгани каби:

﴿فَاسْتَعَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾

«Бас, ўз гуруҳидан бўлган душман бўлганга қарши ундан ёрдам сўради». [Қасос: 15]

Яна Мусо алайҳиссалом қиссасида айтадики:

﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ﴾

«Бас, хавфсираб, аланглаган ҳолда у ердан чиқди». [Қасос: 21]

Ҳудди инсон шерикларидан жангда ёки бошқа ҳаётнинг қийинчиликларида ёрдам сўрагани каби, юқорида зикр қилинган ёрдамни сўраш жоиз. Инсонлар ҳаётда бир бирларига муҳтождирлар.

Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам манфаат ҳам, зарар ҳам бера олмасликлари ҳақида умматларига хабар беришга буюрилдилар:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا 21 قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا﴾

«Сиз: «Албатта, мен фақат ўз Раббимга ибодат қиламан ва Унга ҳеч кимни ширк келтирмасман», деб айтинг. Сиз: «Албатта, мен сизлар учун зарарга ҳам, манфаатга ҳам молик эмасман»-деб айтинг». [Жин: 21,22]

Аллоҳ таоло Аъроф сурасида айтади:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبُ لَا سْتَكْنَزْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

«Сиз: «Ўзим учун на фойда ва на зарарга молик эмасман. Магар Аллоҳнинг хоҳлагани бўлади. Агар ғайбни билганимда яхшиликни кўпайтириб олган бўлар эдим ва менга ёмонлик етмасди. Мен фақат иймон келтирадиган қавмлар учун огоҳлантирувчи ва башорат берувчиман, холос», деб айтинг». [Аъроф: 188]

Зикр қилсак бу маънодаги оятлар талайгина.

Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ўзлари Раббиларидан бошқа ҳеч кимга дуо қилмайдилар. Бадр куни ҳам Аллоҳ таолодан паноҳ ва душманларига қарши нусрат сўраганлар. «Ё Раббим! Менга берган ваъдангни

амалга ошир», деб ёлворганлар. Абу Бакр Сиддиқ разияллоҳу анху: «Ё Расулуллоҳ! Етарли. Аллоҳ сизга берган ваъдасини амалга оширади», – дедилар. Шунда Аллоҳ таоло ушбу сўзини нозил қилди:

﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ﴾

«Ўшанда Раббингиздан мадад сўраганингизда, сизни (сўровингизни) ижобат қилиб: «Албатта, мен сизларга кетма-кет келадиған мингта фаришта ила мадад берувчиман», деди». [Анфол: 9]

Бу оятларда Аллоҳ таоло мўъминларнинг Раббиларидан ёрдам сўраганларидан сўнг дуоларини ижобат қилган ҳолда уларга фаришталар билан мадад бергани ҳақида хабар берди. Сўнгга ғалаба фаришталар томонидан эмас, аксинча, Аллоҳ таоло томонидан бўлганини ҳамда фаришталарни хушхабар ва тинчлантириш учун юборганини баён қилиб берди. Аллоҳ таоло шундай дейди:

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾

«Ғалаба эса, фақат Аллоҳнинг ҳузуридандир». [Анфол: 10]

Аллоҳ таоло Оли Имрон сурасида айтади:

﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [آل عمران:

[123]

«Батаҳқиқ, Бадрда оз бўлсангизлар ҳам, Аллоҳ сизларга нусрат берди. Бас, Аллоҳга тақво қилинг, шоядки шукр қилсангиз». [Оли Имрон: 123]

Аллоҳ таоло бу оятда Бадр куни ғалаба берган Зот Ўзи экани ҳақида айтмоқда. Бу билан бизга маълум бўладики, Аллоҳ таоло уларга берган қувват, қуроллар ва фаришталар билан мадад, буларнинг барчаси хотиржам бўлишлари учун ғалаба сабаблари холос. Ғалаба олиб келувчи ёлғиз Аллоҳнинг ўзидир. Бу ёзувчи қиз ёки бошқаси қандай қилиб мадад ёки ғалабани Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан сўраши ва оламларнинг Рабби, борлиқнинг подшоҳи ва барча нарсага қодир Зотдан юз ўгириши мумкин?

Бу энг қабиҳ жаҳолат, балки энг катта ширк эканида шак-шубҳа йўқ. Бу ёзувчи қиз Аллоҳ таолога холис тавба қилиши лозим.

Тавба – қилган ишига надомат қилиши, у ишини тарк қилиши ҳамда унга қайтмасликка азм қилиш билан бўлади. Аллоҳни улуғлаб, ихлос қилиб, буйруғини бажариб қайтарганидан қайтган ҳолда тавба қилинади. Мана шу холис тавбадир. Агар қилган гуноҳида бандаларнинг ҳаққи бўлса тавбага тўртинчи иш

қўшилади. У, ҳақ эгасига ҳаққини қайтариш ёки рози қилиш.

Дарҳақиқат, Аллоҳ таоло бандаларини тавбага буюрди ва тавбаларни қабул қилишга ваъда берди. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

«Аллоҳга барчангиз тавба қилинг, эй мўминлар! Шоядки, нажот топсангизлар».[Нур: 31]

Аллоҳ таоло насронийлар ҳақида шундай деди:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

«Аллоҳга тавба қилиб, Унга истиғфор айтмайдиларми?! Зотан, Аллоҳ мағфиратли ва раҳмли Зотдир». [Моида: 74]

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿١﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٢﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبْدِلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾

«Улар Аллоҳ билан бирга бирор илоҳга илтижо қилмаслар. Аллоҳ (ўлдиришни) ҳаром қилган жонни ноҳақдан ўлдирмаслар. Зино қилмаслар. Ким ана шуни қилса, уқубатга дучор бўлур. Қиёмат куни унинг азоби бир неча баробар кўпайтирилур ва у(азоб) да хор бўлиб абадий қолур. Магар ким тавба қилса, иймон келтириб, солиҳ амал қилса, бас, Аллоҳ ана ўшаларнинг

ёмонликларини яхшиликларга алмаштирур.
Аллоҳ мағфиратли ва раҳмли бўлган Зотдир».
[Фурқон: 68-70]

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾

«Унинг Ўзи бандаларидан тавбани қабул қилур, гуноҳларини афв этур ва нима қилаётганингизни билур». [Шуро: 25]

Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ушбу ҳадис собит бўлган: «Ислом ўзидан олдинги гуноҳларни қулатади ва тавба ўзидан олдинги гуноҳларни ўчиради».

Ширкнинг хатари катталиги, у гуноҳларнинг энг каттаси экани, бу ёзувчи қиз ёзган нарсасидан ғурурланмаслиги ҳамда Аллоҳ ва бандаларига насиҳат вожиб бўлгани учун бу қисқача рисолаи ёздим. Аллоҳ таоло бу рисолаи манфаатли қилишини, аҳволларимизни ва барча мусулмонларнинг аҳволини ислоҳ қилишини, барчамизга динда фикҳ беришини ва унда собитқадам қилишини сўрайман. Бизга ва мусулмонларга нафсимиз ёмонлигидан ва ёмон амаллардан паноҳ беришини сўрайман, Албатта У бунга Валий ва Қодир Зотдир.

Расулимиз ва набийимиз Муҳаммадга,
Уларнинг аҳли-аёллари ва асҳобларига
салавоту саломлар бўлсин.

Иккинчи рисола

Жин ва шайтонлардан мадад сўраш ва уларга атаб назр қилиш

Абдулазиз ибн Боздан уни кўриб турган барча мусулмонларга. Аллоҳ мени ва сизларни ўз динини маҳкам тутувчилардан ва собит турувчилардан қилсин! Омин!

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳ.

Аммо баъд: Баъзи биродарларимиз мендан баъзи жоҳилларнинг Аллоҳдан бошқага дуо қилиш, муҳим ишларида ёрдам сўраш, жинлардан мадад сўраш, уларга атаб жонлиқ сўйиш ва назр қилиш каби ишлари ҳақида сўрадилар. Баъзиларнинг: «Эй, еттита! Бунинг олинглар! (яъни жинларнинг бошчиларидан еттитаси) Эй еттита! Фалончини бундай қилинглар, суякларини синдирилинглар, қонини ичинглар, мусла қилинглар!» деган сўзлари каби. Яна баъзиларининг: «Эй тушлик вақтининг жини! Эй аср вақтининг жини! Бунинг ол!» деган сўзлари каби. Бу нарсалар кўпинча жанубнинг баъзи томонларида мавжуд. Анбиёлар ёки солиҳлар каби ўликларга, фаришталарга дуо қилиш, улардан мадад сўраш ҳам шу бобга киради. Буларнинг барчаси ва

шунга ўхшаш ишлар ўзини Исломга нисбат берадиганлардан билмасдан ёки ўзидан олдингиларга тақлид қилган ҳолда содир бўлади. Баъзилари бу ишга енгил қараб: «Бу тилда айланадиган нарса халос, унга суянмаймиз ҳам, уни қасд қилмаймиз ҳам» деб айтадилар.

Яна мендан бу ишлар билан танилган одам билан никоҳ қилиш, сўйган жонлиғини ейиш, унга жаназа ўқиш, орқасидан намоз ўқиш, фолбин ва шу кабиларни тасдиқлаш, касални танасига тегиб турган салла, сирвол, қарс кабиларни ушлаб кўриб қандай касаллиги борлигини аниқлаб беришни даъво қиладиганлар ҳақида сўрадилар.

Жавоб: Ёлғиз Аллоҳга ҳамдлар, ўзидан кейин пайғамбар бўлмаган зотга ва У зотнинг аҳллари, асҳоблари ва Қиёмат кунига қадар яхшилик билан эргашганларга салавот ва саломлар бўлсин.

Аммо баъд: Аллоҳ таоло инсонлар ва жинларни якка Унинг Ўзига ибодат қилишлари, Унгагина дуо қилишлари, Ундангина паноҳ сўрашлари, сўйлиқ ва назрларини фақат У Зот учун аташлари учун яратди. Пайғамбарларни ҳам шу мақсадда юборди ва тавҳидга буюрди. Самовий китоблар ва улардан бўлмиш Куръони

Каримни ибодатни баёнлаш, унга даъват қилиш, инсонларни Аллоҳга ширк ҳамда Ундан бошқага ибодат қилишдан огоҳлантириш учун нозил қилди. Манашу аслларнинг асли, миллатнинг ва диннинг асоси ҳамда «Лаа илааҳа иллаллоҳ»нинг маъносидир. Чунки бу калиманинг маъноси: «Аллоҳдан ўзга ҳақ илоҳ йўқ», демакдир. Бу калима илоҳликни, яъни, ибодатни бошқа махлуқотларга аташни рад этиб фақатгина Аллоҳга исбот қилади. Аллоҳнинг китоби ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларида бунга далиллар жуда кўп. Улардан: Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

«Жин ва инсонни фақат Менга ибодат қилиш учунгина яратдим». [Зориёт: 56]

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾

«Раббингиз фақат Унинг Ўзигагина ибодат қилишингизни амр этди». [Исро: 23]

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾

«Ҳолбуки, улар фақат Аллоҳгагина ибодат қилишга, Унинг динигагина ихлос қилишга, бошқа динларга мойил бўлмасликка буюрилган эдилар...». [Баййина: 5]

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾

«Раббингиз: «Менга дуо қилинг, сизга ижобат қилурман. Албатта, Менинг ибодатимдан кибр қилганлар жаҳаннамга хору зор ҳолларида кирурлар», деди». [Ғофир: 60]

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾

«Агар бандаларим сендан Мени сўрасалар, Мен, албатта, яқинман. Дуо қилгувчи дуо қилганда ижобат қиламан». [Бақара: 186]

Аллоҳ таоло бу оятларда инсонлар ва жинларни фақат Ўзигагина ибодат қилишлари учун яратгани ва фақатгина Ўзига ибодат қилишга буюрганини баён қилди.

Араб тилидаги (قضى) деган сўз буюрди, васият қилди деган маъноларни англатади. Аллоҳ таоло бандаларини Қуръоннинг муҳкам оятларида ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам тилида Раббиларигагина ибодат қилишга буюрди. Аллоҳ таоло дуо улуғ ибодат экани ва ким дуо қилишдан кибр қилса дўзахга киришини баён қилди. Бандаларини фақатгина Унинг Ўзига ибодат қилишга буюрди. Аллоҳ таоло бандаларига яқин, уларнинг қилган дуоларини ижобат қилиши ҳақида хабар берди. Шунинг учун, барча бандалар Раббиларига холис дуо қилишлари вожибдир. Чунки дуо, бандалар унинг учун яратилган ва буюрилган ибодатлардандир. Аллоҳ таоло айтади:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 162 لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾

«Сиз: «Албатта, менинг намозим, ибодатларим, ҳаёт ва мамотим оламларнинг Рабби Аллоҳ учундир. Унинг шеъриги йўқ. Ана шунга буюрилганман. Ва мен энг аввалги мусулмонларданман», – деб айтинг». [Анъом 162-163]

Аллоҳ таоло пайғамбари соллаллоҳу алайҳи ва салламини намозлари, сўйлиқлари , ҳаёт ва мамотлари шеъриги йўқ, ёлғиз бўлган оламларнинг Рабби Аллоҳ учун эканини хабар беришга буюрди. Ким Аллоҳдан бошқага қурбонлик атаса, дарҳақиқат, Аллоҳга ширк қилибди. Аллоҳдан бошқага атаб намоз ўқиган киши ҳам шу ҳукмда. Чунки Аллоҳ таоло намоз ва қурбонликни бир-бирига боғлади ва улар фақат Аллоҳ таолога сарфланиши кераклигини хабар қилди. Ким Аллоҳдан бошқа жин, фаришта, ўликлар кабиларга жонлиқ сўйиб яқинлашса, Аллоҳдан бошқага намоз ўқигандай бўлади. Саҳиҳ ҳадисда Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Аллоҳдан бошқага сўйлиқ сўйганларни Аллоҳ лаънатлади», – деганлар.

Имом Аҳмад ҳасан санад билан Ториқ ибн Шихаб разияллоҳу анҳудан ривоят қилади: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: Икки

киши бир қавм олдидан ўтди. Уларни бир санами бўлиб, бирор кимса унга атаб бирор нарса қурбонлик қилмагунча ўтиб кетиши мумкин эмас эди. Шунда улардан бирига: «Қурбонлик қил», – деб айтдилар. У эса: «Қурбонлик қиладиган бирор нарсам йўқ», – деди. Унга: «Битта пашша бўлса ҳам қурбонлик қил», деб айтишганди, дарҳол пашшани қурбонлик қилди. Шунда у кишига йўлни очиб бердилар. Натижада дўзахга кирди. Бошқасига ҳам: «Қурбонлик қил», – дедилар. У эса: Аллоҳ азза ва жалладан ўзгага атаб бирор нарса қурбонлик қилмайман», – деди. Шунда бошини танасидан жудо қилдилар. Натижада жаннатга кирди», – дедилар».

Пашшани санамга қурбонлик қилгани учун мушрик ва дўзахга киришга лойиқ бўлаётган бўлса, жинлар, фаришталар ва авлиёларга дуо қилиб мадад сўраётганлар, уларга назр қилаётганлар ҳамда қурбонлик сўяётганларнинг аҳволи қандай бўлади?! Улар бу ишлари орқали молларининг сақланиши, касалларининг шифо топиши, экинлари ва ҳайвонлари саломат бўлишини умид қилиб ёки жинлар ёмонлигидан ва шунга ўхшаш нарсалардан қўрққанларидан бажарадилар. Бундай кимсалар санамларга пашшани

қурбонлик қилган кишидан кўра мушрикроқ деган номга ва дўзахга киришга лойиқроқлар.

Бу ҳақида ворид бўлган сўзлардан: Аллоҳ таолонинг қуйидаги сўзи:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾

«Албатта, Биз сенга китобни ҳақ ила нозил қилдик. Бас, сен Аллоҳга Унга динни холис қилган ҳолингда ибодат қил. Огоҳ бўлингким, холис дин Аллоҳникидир! Ундан ўзга авлиё-дўстлар тутганлар: «Биз уларга фақат бизларни Аллоҳга жуда ҳам яқин қилишлари учунгина ибодат қилурмиз», (дерлар). Албатта, У Зот улар орасида ихтилоф этаётган нарсалар бўйича ҳукм қилур. Албатта, Аллоҳ ёлғончи ва кофир кимсаларни ҳидоят қилмас». [Зумар: 2,3]

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ ۚ قُلْ أَنْتَبِتُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

«Улар Аллоҳни қўйиб, ўзларига зарар ҳам, манфаат ҳам етказа олмайдиган нарсаларга ибодат қилурлар ва: «Ана ўшалар бизнинг Аллоҳ ҳузуридаги шафоатчиларимиздир!» дерлар. Сиз: «Аллоҳга У осмонлару ерда

билмайдиган нарсаларнинг хабарини бермоқчимисизлар?!» деб айтинг. Аллоҳ улар келтираётган ширкдан пок ва юксак Зотдир». [Юнус: 18]

Бу икки оятда Аллоҳ таоло мушриклар махлуқотлардан ўзларига авлиёлар танлаб олганлари ҳақида хабар берди. Аллоҳ билан бирга уларга ҳам дуо, қўрқув, умид, сўйиш ва назр каби ибодатларни бажарар эдилар. Улар авлиёлари ҳақида "Улар Аллоҳга яқинлаштиради ва шафоат қилади" деб даъво қилар эдилар. Аллоҳ уларни ёлғонга чиқарди, ботилларини баён қилди ва уларни ёлғончилар, кофирлар ва мушриклар деб атади. Аллоҳ таоло Ўзини уларнинг ширкидан поклади ва айтди:

﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

«У Зот улар келтираётган ширклардан пок ва олийдир». [Наҳл: 1]

Бу оятлар орқали бизга маълум бўладики, ким фаришта, пайғамбар, жин, дарахт ёки тош ва шу каби нарсалар Аллоҳнинг ҳузурида шафоат қилади, Унга яқинлаштиради, касалига шифо беради, молини сақлайди ёки сафардаги яқини эсон-омон қайтади деб умид қилиб Аллоҳ билан бирга уларга ҳам дуо қилса, мадад сўраса ёки унга назр ва сўйлиқлар билан яқинлашса,

катта ширк ва қўрқинчли балога йўлиқибди. Бу ҳақида Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾

«Албатта, Аллоҳ Ўзига ширк келтирилишини кечирмас. Ундан бошқа гуноҳни, кимни хоҳласа, кечирадир. Ким Аллоҳга ширк келтирса, шубҳасиз, катта гуноҳни тўқибдир». [Нисо: 48]

Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

«Ким Аллоҳга ширк келтирса, албатта, Аллоҳ унга жаннатни ҳаром қиладир ва унинг турар жойи дўзах бўладир. Ва золимларга нусрат берувчилар йўқдир». [Моида: 72]

Шафоат Қиёмат куни ширк аҳли учун эмас, аксинча, тавҳид ва ихлос аҳли учун бўлади. Ҳудди Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламга «Ё Расулуллоҳ! Шафоатингиз билан энг хурсанд бўладиган инсон ким», – дейилганда: «Лаа илааҳа иллаллоҳ» калимасини холис қалбдан айтган киши», – деганлари каби. Яна Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ҳар бир пайғамбарнинг ижобат қилинган дуоси бўлган. Барча пайғамбарлар ўша дуосини айтиб қўйишган. Мен эса дуоимни Қиёмат куни умматимга шафоат бўлиши учун уни асраб

қўйдим. Умматимдан ким Аллоҳга ҳеч нарсани шеърлик қилмаса, иншааллоҳ, ўша дуога ноил бўлади», – деганлар.

Аввалги мушриклар Аллоҳ таоло уларнинг Рабби, яратувчиси, ризқ берувчиси эканига иймон келтирар эдилар. Лекин, йўқоридаги оятда айтилиб ўтилгандай улар анбиё, авлиё, фаришта, дарахт ва тошлар кабилар Аллоҳнинг хузурида бизни шафоат қилади, Унга яқинлаштиради деб уларга боғланиб қолишди. Аллоҳ таоло ҳам, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳам уларга узр бермадилар. Аксинча, Аллоҳ таоло Қуръони Каримда буларни инкор қилди ҳамда бу ишни қилган кимсаларни кофирлар ва мушриклар деб атади. Бу олиҳалар уларни шафоат қилади ва Аллоҳга яқинлаштиради деган даъволарини ёлғонга чиқаради. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам эса Аллоҳнинг қуйидаги сўзига амалган қилган ҳолда ширкни тарк қилиб, ёлғиз Аллоҳга сиғингунларига қадар улар билан жанг қилдилар:

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾

«Фитна бўлмаслиги ва дин Аллоҳга бўлиши учун улар билан жанг қилинг!». [Анфол: 39]

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Одамлар Аллоҳдан ўзга ҳақ илоҳ йўқ ва

албатта, Муҳаммад Аллоҳнинг элчиси», – деб гувоҳлик бериб, намоз ўқиб, закотни бергунларигача уларга қарши урушишга буюрилдим. Агар бу(ишлар)ни қилсалар, қонлари ва молларини мендан сақлабдилар, бундан фақат Исломнинг ҳаққи мустасно. (Уларнинг) ҳисоб(бериш)лари эса Аллоҳгадир (бу амалларни хўжакўрсинга, мунофиқлик билан билан қилсалар ҳам уларга қарши урушмайман, Қиёматда Аллоҳнинг Ўзи ҳисоб-китоб қилиб олади)», – дедилар. Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг: «Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ деб гувоҳлик бергунларигача», деган сўзларининг маъноси: Бошқа нарсаларни тарк қилиб Аллоҳгагина ибодат қилиш деганидир.

Мушриклар жинлардан кўрқар ва улардан паноҳ сўрар эдилар. Шунда Аллоҳ ушбу оятни нозил қилди:

﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

«Албатта, инсонлардан баъзи кишилар, жинларнинг баъзи кишиларидан паноҳ сўрардилар. Бас, бу(жин)лар у(инс)ларнинг гуноҳ ва хорлигини зиёда қилдилар». [Жин: 6]

Тафсир аҳли:

﴿فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

«Бас, бу(жин)лар у(инс)ларнинг гуноҳ ва хорлигини зиёда қилдилар», деган ояти кариманинг маъноси ҳақида шундай деганлар: Чунки жин агар инсон ундан паноҳ сўраётганини кўрса, каттариб қуввати ошади. Шунда янада кўпроқ ибодат қилиб уларга илтижо қилишлари учун уларни янада кўрқитиб ваҳимага соладилар.

Шунинг учун Аллоҳ таоло улардан паноҳ сўраш ўрнига Ўзи ва калималари билан паноҳ сўрашга буюрди ва бу ҳақида ушбу оятларни нозил қилди:

﴿وَأِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

«Агар сенга шайтон томонидан санчиш санчилса, Аллоҳдан паноҳ сўра. Албатта, У яхши эшитувчи ва яхши кўрувчи Зотдир». [Аъроф: 200]

Ҳамда ушбу оятларни ҳам нозил қилди:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾.

«Тонг Раббидан паноҳ сўрайман», – деб айтинг»

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾.

«Одамлар Раббидан паноҳ сўрайман», – деб айтинг».

Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан собит бўлганки: «Ким бир манзилга тушгач, "Аллоҳнинг бенуқсон калималари билан Ўзи

яратган нарсаларнинг ёмонлигидан паноҳ тилайман», –деса, то ўша ердан кетгунига қадар унга ҳеч нарса зиён қилмагай».

Нажот талаб қилган ва динини сақлаб ширкнинг каттаю кичигидан саломат қолишга рағбат қилган ҳар бир инсон зикр қилинган оят ва ҳадислар орқали ўликлар, фаришталар ва жинлар каби махлуқотларга боғланиб қолиш, уларга дуо қилиш ва паноҳ сўраш каби амаллар жоҳилият пайтидаги мушриклар амалидан ва ширкнинг энг қабиҳ туридан эканини билиб олади. Шунинг учун бу нарсадан огоҳ бўлиши, бошқаларни ҳам огоҳлантириши ҳамда бу ишни қилаётган кишига инкор қилиши лозим.

Ушбу ширкий амаллар билан танилган инсон тавбасини эълон қилиб, холис Аллоҳга дуо қилмагунча у билан никоҳ, сўйлиғини ейиш, жанозасини ўқиш ва орқасида намоз ўқиш мумкин эмас. Набий соллаллоху алайҳи ва саллам айтганлари каби дуо айна ибодатдир, балки ибодатнинг аслидир: У зот: **«Дуо айна ибодатдир»**, – деганлар. Бошқа бир ривоятда: **«Дуо ибодатнинг аслидир»**, лафзи билан зикр қилинган.

Аллоҳ таоло айтадики:

﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ

وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ
وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ).

«Мушрика аёлларни иймон келтирмагунларича никоҳингизга олманг! Шубҳасиз, мўмина чўри мушрикадан, гар у сизга ёқса ҳам, яхшидир. Ва мушриклар иймонга келмагунларича, уларга никоҳлаб берманг. Шубҳасиз, мўмин қул мушрикдан, гар у сизга ёқса ҳам, яхшидир. Анавилар дўзах ўтига чақирарлар. Аллоҳ эса, Ўз изни ила жаннатга ва мағфиратга чақирар ҳамда одамларга Ўз оятларини баён қиладир. Шоядки, эсга олсалар». [Бақара: 221]

Аллоҳ таоло мусулмон эркакларга бут-санам, жин ва фаришталарга ибодат қиладиган мушрика аёлларга токи холис Аллоҳга ибодат қилиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга иймон келтирмагунларича уларга уйланишдан қайтарди. Шунингдек, мушрик эркакларлар ҳам токи холис Аллоҳга ибодат қилиб, Расулуллоҳ соллалоҳу алайҳи ва салламга иймон келтирмагунларича уларга муслималарни никоҳлаб беришни ман қилди.

Аллоҳ таоло чўри мўмина хур мушрикадан, гарчи унинг кўриниши чиройли, сўзи ширин бўлса ҳам яхшироқ эканини хабар берди. Қул мўмин эркак хур мушрик эркакдан, гарчи унга

қараган чиройидан, сўзини эшитган фасоҳатидан ва шижоатидан ажабланса ҳам мўмин яхшироқ эканини хабар берди. Сўнгра бу солиштирманинг сабабини:

﴿أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ﴾

«Анавилар дўзах ўтига чақирадилар», [Бақара: 221] деган сўзи билан баёнлади.

Яъни, Мушрик эркак ва аёллар сўзлари, амаллари, юриш-туришлари ва ахлоқлари билан дўзахга даъват қиладилар. Мўмин эркак ва аёллар эса ахлоқлари, амаллари ва юриш туришлари билан жаннатга даъват қиладилар. Булар иккиси қандай қилиб тенг бўлади?

Аллоҳ таоло мунофиқлар ҳақида эса шундай деди:

﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّتَّ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ﴾

«Ва ҳеч қачон улардан ўлган бирортасига ҳам (жаноза) намоз ўқиманг, қабри устида турманг. Чунки улар Аллоҳга ва Унинг Расулига куфр келтирдилар ҳамда фосиқ ҳолларида ўлдилар». [Тавба: 84]

Бу ояти каримада Аллоҳ азза ва жалла кофир ва мунофиқлар Аллоҳ ва расулига иймон келтирмагани учун уларга жаноза ўқилмаслиги ҳақида хабар берди. Уларнинг куфри, хиёнати, мусулмонлар билан орасида катта душманлик

борлиги сабабли орқаларида намоз ўқилмайди ва мусулмонларга имом этиб тайинланмайди. Чунки улар намоз ва ибодат аҳлидан эмаслар. Чунки куфр ва ширк билан солиҳ амал қолмайди. Аллоҳ таоло бу нарсадан офият берсин! Аллоҳ таоло ўлимтикнинг ҳаромлиги ва мушрикларнинг сўйлиғи ҳақида айтади:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذَكَّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾

«Аллоҳнинг исми зикр қилинмаган нарсаларни еманглар! Албатта, бу иш фисқдир. Албатта, шайтонлар ўз дўстларига сизлар билан тортишишни васваса қиларлар. Агар уларга итоат қилсангизлар, сизлар ҳам мушриклардан бўласизлар». [Анъом: 121]

Аллоҳ азза ва жалла ўлимтик ва мушрикнинг сўйлиғини ейишдан қайтарди. Чунки у нажасдир. Унинг сўйлиғи гарчи Аллоҳнинг исмини зикр қилса ҳам ўлимтанинг ҳукмида бўлиб қолаверади. Чунки Аллоҳнинг исмини зикр қилиш ибодат, ширк эса ибодатни йўққа чиқаради. Шунинг учун мушрик Аллоҳга тавба қилмагунча унинг тасмияси ботилдир. Аллоҳ азза ва жалла аҳли китобларнинг таомини қуйидаги сўзида ҳалол қилди:

﴿وَوَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَلٌ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حَلَلٌ لَهُمْ﴾

«Китоб берилганларнинг таоми сиз учун ҳалолдир. Сизнинг таомингиз улар учун ҳалолдир». [Моида: 5]

Чунки улар осмондан нозил қилинган динга мансуб эканликларини даъво қиладилар ҳамда ўзларини Мусо ва Ийсо пайғамбарларнинг изидан боровчи деб ҳисоблайдилар. Аммо бу даъволари ёлғон бўлиб, Аллоҳ таоло уларнинг динини Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламни барча инсониятга Пайғамбар қилиб юбориш орқали бекор қилди. Шу билан бирга, Аллоҳ таоло Китоб аҳлининг таомини ва уларнинг аёллари билан никоҳланишни ҳалол қилди. Бунинг ортида улкан ҳикмат ва сир бор бўлиб, уламолар томонидан шарҳланган.

Бу ҳолат бутпарастларга ёки ўликлар, пайғамбарлар ёки валийларга сиғиниб куфр келтирувчиларга тегишли эмас. Чунки уларнинг динининг асл ҳақиқати йўқ ва унда ҳеч қандай шубҳа ҳам мавжуд эмас. Балки у динлар асл томиридан ботилдир. Шу сабабли, уларнинг сўйган ҳайвонлари ўлик ҳисобланади ва уни истеъмол қилиш ҳаром.

Энди бир киши бошқага: «Сени жин урсин», «Шайтон учирсин» каби сўзларни сўзлаши сўкиниш ва ҳақоратлаш бобидан бўлиб, бошқа сўкиниш турлари каби ҳаром ҳисобланади. Бу

ширк бобидан эмас, магарам, шу сўзни айтаётган инсон жинлар Аллоҳнинг изнисиз инсонларни бирор нарса қила олади деб эътиқод қилса ширк бобидан бўлади. Жин ва шу каби махлуқотлар шундай нарсаларга қодир деб эътиқод қилган киши кофир бўлади. Чунки Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло барча нарсанинг молики ва барча нарсага қодир. Унинг ўзи манфаат ва зарар берувчи. Унинг изни, хоҳиши ва ёзиб қўйган тақдиридан бошқа нарса бўлмайди. Аллоҳ таоло Ўз пайғамбарини диннинг бу асосини барча одамларга етказишга буюрди:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سْتَكُنْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

«Ўзим учун на фойда ва на зарарга молик эмасман. Магар Аллоҳнинг хоҳлагани бўлади. Агар ғайбни билганимда яхшилиқни кўпайтириб олган бўлар эдим ва менга ёмонлик етмасди. Мен фақат иймон келтирадиган қавмлар учун огоҳлантирувчи ва башорат берувчиман, холос», деб айтинг!». [Аъроф: 188]

Одамзотнинг саййиди соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўзлари учун на фойда ва на зарарга молик бўлмасалар, магар Аллоҳнинг хоҳлагани

бўлса, бошқалар қаердан бир нарсага молик бўлсин?! Бу маънодаги оятлар кўп.

Фолбин, ҳийлакор ва муннажжим каби ғайбга тош отадиган фирибгарлардан ғайб ҳақида сўраш мункар, жоиз бўлмаган ишлардандир. Уларни тасдиқлаш оғирроқ ва мункароқ. Аксинча, бу куфр шохларидан бири ҳисобланади. Чунки Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким фолбинга келиб бир нарса ҳақида сўраса, қирқ кунлик намози қабул бўлмайди», – деганлар.

Имом Муслим саҳиҳида ривоят қилган. Яна ўз саҳиҳида Муовия ибн Ҳакам Сулабий разияллоҳу анҳудан ривоят қилади: «Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам коҳинларга боришдан ва сўрашдан қайтардилар».

Сунан аҳли ҳам Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қиладилар: «Ким коҳинга бориб айтаётган нарсасини тасдиқласа, Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламга нозил бўлган нарсага кофир бўлибди». Бу маънодаги ҳадислар жуда кўп.

Юқорида зикр қилган Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам қайтариқларидан кейин коҳин, фолбин ҳамда мусулмонларни бу тиббиёт деб алдаётган, ғайбга тош отадиган фирибгарлардан ғайб ҳақида сўрашдан

мусулмон киши эҳтиёт бўлиши керак. Баъзи инсонлар тиббиёт деб атайдиган ғайбий ишлар ҳам шулар жумласидандир. Касалнинг салласини ёки аёлнинг рўмолини ҳидлаб бу фалончи ишни қилган деб ғайбий ишларни айтиб беради. Ҳолбуки, на эркакнинг салласида ва на аёлнинг рўмолида унга далолат қиладиган бирор нарса йўқ. Бундан мақсад омма халқ уни табиб касал турлари ва сабабларини билади дейишлари учун алдаш, холос. Баъзида бировга дори берган бўлса, Аллоҳнинг тақдири билан шифо топаётган пайтига тўғри келиб қолганда бу касалликнинг давоси шу деб ўйлаб қолишади. Баъзида касаллик, табибликни даъво қиладиган инсонга хизмат қиладиган жинлар сабабли бўлса, ўзлари кўрган ғайбий ишлари ҳақида хабар берган бўлишлари, табиб эса уларнинг сўзларига таянаётган бўлиши мумкин. Сўнгра жину шайтонларни ўзларига хос ибодатлари билан рози қилгач бу касалдан чиқаётганлари ва ҳаёлидаги азият васвасаси кетган бўлиши ҳам мумкин. Бу услуб жину шайтонлар ва уларни ишлатадиганларда машҳур.

Шунинг учун мусулмонларга ундан эҳтиёт бўлиш, тарк қилишга бир-бирларини чақириш, барча ишларида Аллоҳ таолога суяниш ва

таваккул қилиш вожиб бўлади. Шаръий руқия ва касални ҳиссий ва ақлга тўғри келадиган нарсалар билан текшириб мубоҳ дориларни истеъмол қилиш жоиз. Дарҳақиқат, Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан собит бўлган ҳадисда У зот: «Аллоҳ қандай дард тушурган бўлса, унинг шифосини ҳам нозил қилган. Шифосини билганлар билади, билмаганлар билмайди», – деганлар.

Яна айтганларки: «Ҳар бир дарднинг давоси бор. Агар дори дардга тўғри келса, Аллоҳнинг изни билан тузалади».

Яна айтганларки: «Эй Аллоҳнинг бандалари! Даволанинглар! Ҳаром билан даволанманглар!» Бу маънодаги ҳадислар жуда кўп.

Аллоҳ азза ва жалладан барча мусулмонларнинг аҳволини ислоҳ қилишини, қалблари ва таналарига шифо беришини, ҳидоят устида жамлашини, биз ва уларга адаштирувчи фитналардан ҳамда шайтон ва дўстларига итоат этишдан паноҳ беришини сўраймиз. Албатта, У барча нарсага қодир. Улуғ ва Олий Аллоҳдан ўзгада куч ҳам ҳолатни ўзгартиришга қудрат ҳам йўқ.

Бандаси ва расули Муҳаммадга, аҳллари ва асҳобларига салавоту саломлар ва баракотлар бўлсин.

Учинчи рисола

Ширкий ва бидъат зикрлар билан ибодат қилишнинг ҳукми

Абдулазиз ибн Абдуллоҳ ибн Боздан ҳурматли биродарим (.....) учун. Аллоҳ барча яхшиликларда унга тавфиқ берсин! Омин!

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳ.

Аммо баъд: Аллоҳ сизни Ўз ҳидоятида бардавом қилсин! Менга мактубингиз етиб келди. Унда ёзилишича, сизларнинг диёрингизда Аллоҳ нозил қилмаган ширкий ёки бидъий зикрларни бажариб бу вирдларни Али ибн Абу Толиб разияллоҳу анҳуга нисбат берадиганлар бор экан. Улар: «Эй Аллоҳнинг эркак бандалари, Аллоҳ ҳаққи билан, Аллоҳ ердами билан ёрдам беринглар! Аллоҳ ёрдами билан ёрдамчи бўлинглар!» каби вирдларни зикр мажлисларида ёки шом намозидан кейин масжидларда ўқиб, бу зикрлар Аллоҳга яқинлаштиради деб айтишар эканлар. Яна баъзилари: "Эй қутблар! Эй саййидлар! Эй мадад эгалари! Бизга жавоб беринглар! Мана! Қулингиз ҳузурингизда эшигингизга тирмашиб, камчиликларидан кўрқиб турибди. Ё Расулуллоҳ, бизга мадад беринг! Сиздан

бошқа борадиган жойимиз, талабларимизга жавоб берадиган зотимиз йўқ. Сизлар ва шаҳидлар саййиди Ҳамза Аллоҳнинг аҳлисизлар. Сизлардан бошқа бизга мадад бергувчи йўқ. Бизга мадад беринг ё Расулуллоҳ!» дер экан. Яна баъзилари: Аллоҳим қудрат сирларинг очилишига ва раҳмат нурларинг сочилишига сабаб бўлган зотга саловат айт. Шундан сўнг Рабб ҳузуридан ўринбосар, Зотий сирларинг халифасига айланди», деган сўзлари каби.

Қайси бири ширк ва қайси бири бидъат эканига ва бу дуолар билан дуо қилаётган кишилар ортидаги намоз дуруст бўлиши ёки бўлмаслиги ҳақида билишга рағбат қилганингиз бизга маълум бўлди.

Жавоб: Ёлғиз Аллоҳга ҳамдлар, ўзидан кейин пайғамбар бўлмаган зот Набий соллалоҳу алайҳи ва салламга, У кишининг аҳли аёллари ва асҳобларига салавоту саломлар бўлсин.

Аммо баъд: Аллоҳ таоло бандаларни шериги бўлмаган ёлғиз Ўзига сиғинишлари ва Ўзидан ўзгасига ибодат қилмасликлари учун яратди ва уларга пайғамбарларни юборди. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

«Жин ва инсонни фақат Менга ибодат қилиш учунгина яратдим». [Зориёт: 56]

Ибодат – Аллоҳ таолога ва Унинг расулига итоатдир. Ибодат Аллоҳ таолога ва Унинг расулига иймон келтириш, амалда ихлос қилиб Аллоҳни чин кўнгилдан севиш, ўзини тўлиқ ҳокисор тутиб Аллоҳ ва расули буюрганини бажариш ва қайтариғидан қайтиш билан амалга ошади. Аллоҳ таоло айтгани каби:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾

«Раббингиз фақат Унинг Ўзигагина ибодат қилишингизни амр этди». [Исро: 23]

Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 2 الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ 3 مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ 4 إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

«Барча мақтов, шукрлар оламларнинг Рабби Аллоҳга бўлсин. У Раҳмон ва Раҳим. У қиёмат кунининг подшоҳи, эгаси. Фақат Сенгагина ибодат қиламиз ва фақат Сендангина ёрдам сўраймиз». [Фотиҳа: 2-5]

Аллоҳ таоло бу оятлар билан фақат Унинг Ўзи ибодатга лойиқ эканини, Унинг Ўзигагина ибодат қилиниши ва Ўзидангина ёрдам сўралишини баёнлади. Аллоҳ азза ва жалла айтади:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ بِالْحَقِّ فَاذْبُذْ إِلَهُ الْمُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾

«Албатта, Биз сизга китобни ҳақ ила нозил қилдик. Бас, сиз Аллоҳга Унга динни холис қилган ҳолингизда ибодат қилинг!» [Зумар: 2,3]

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾

«Бас, агар кофирлар ёқтирмасалар ҳам, Аллоҳга динни холис қилган ҳолингизда ёлворинг!» [Ғофир: 14]

Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

«Ва албатта, масжидлар Аллоҳникидир. Бас, Аллоҳдан бошқа бирортага дуо қилманг!» [Жин: 18]

Бу маънодаги оятлар талайгина бўлиб, барчаси Аллоҳни ибодатда ёлғизлашга далолат қилади.

Дуонинг барча турлари ибодатдир! Шунинг учун ҳам уни Аллоҳдан бошқа ҳеч кимга сарфлаш мумкин эмас. Юқорида зикр қилинган оятлар ва бошқа оятларга назар солсак, ёрдам ва мададни фақат Аллоҳдан сўраш кераклиги маълум бўлади. Аммо оддий ва ҳиссий ишларни ёнидаги тирик, қўлидан келадиган инсондан сўраш юқоридаги мавзуга кирмайди. Чунки бу ибодат эмас, аксинча, Қуръон, суннат ва ижмоъ

билан собит бўлган далилларга биноан: Тирик ва қодир инсондан бошқа инсон ёки ҳайвоннинг ёмонлигини даф қилиш учун ёрдам ва мадад сўраш жоиз. Тирик, қодир, ёнида ёки узоқдаги одам билан ёзишиш ёки шу каби ҳиссий нарсалар орқали алоқалашиб ундан уй қуриш, машинасини тузатиш ва шу каби ишларда ёрдам сўраши жоиз. Мусо алайҳиссалом қиссасидаги Аллоҳ таолонинг қуйидаги сўзи ҳам шу бобдандир:

﴿فَاسْتَعَاثُهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾

«Бас, ўз гуруҳидан бўлган душман бўлганга қарши ундан ёрдам сўради». [Қасос: 15]

Инсон жиҳодда ёки жангда асҳобларидан ёрдам сўраши ҳам шу бобга киради.

Энди ўлик, жин, фаришта, дарахт ва тош кабилардан мадад сўрашга келсак, булар катта ширкдир! Аввалги мушриклар ҳам Уззо ва Лот каби ўз олиҳаларига шундай амалларни қилар эдилар. Тирик бўлса ҳам уни валий деб эътиқод қилиб, Аллоҳдан бошқа ҳеч кимнинг қудрати етмайдиган шифо, ҳидоят, жаннатга киргизиш ёки дўзахдан сақлаш каби ишларда улардан ёрдам ва мадад сўраш мумкин эмас.

Зикр қилинган оятлар ва шу маънодаги бошқа оятларнинг барчаси қалблар барча

ишларда Аллоҳга йўлланишига ҳамда У Зотга ихлос қилишига далолат қилади. Чунки бандалар шу мақсад учун яратилганлар ва буюрилганлар. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

«Аллоҳга ибодат қилинглари ва Унга бирон нарсани шеърлик қилманглари!» [Нисо: 36]

Яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾

«Ҳолбуки, улар фақат Аллоҳгагина ибодат қилишга, Унинг динигагина ихлос қилишга, бошқа динларга мойил бўлмасликка буюрилган эдилар...». [Баййина: 5]

Муоз разияллоҳу анҳудан ривоят қилинган Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳадислари ҳам шунга далолат қилади: «Аллоҳнинг бандалари устидаги ҳаққи Унгагина ибодат қилишлари ва Унга ҳеч кимни шеърлик қилмасликларидир». Муттафақун алайҳ

Ибн Масъуд разияллоҳу анҳунинг ҳадисидаги Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ушбу сўзлари ҳам шунга далолат қилади: «Ким Аллоҳдан бошқага муқобил ўхшашга илтижо қилаётган ҳолида вафо этса, дўзахга киради». Имом Бухорий ривояти

Яна саҳиҳайнда Ибн Аббос разияллоҳу анхумодан ривоят қилинишича, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам Муозни Яманга юбораётиб: «Сиз аҳли китоблар олдига кетмоқдасиз. Уларни энг аввал «Аллоҳдан ўзга ҳақиқий илоҳ йўқ», деган калимага даъват қилинг», – деганлар.

Бошқа лафзда: «Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлиги ва мени Расулуллоҳ эканимга гувоҳлик беришга даъват қилинг», дейилган.

Бухорий ривоятида эса: «Аллоҳни яккалашга даъват қилинг!», дейилган.

Саҳих Муслимда Ториқ ибн Ашям ал Ашжаъий разияллоҳу анхудан ривоят қилинади: Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким Аллоҳни яккаласа, Аллоҳдан бошқа маъбудларга куфр келтирса, унинг моли ва қони ҳаром бўлади ва ҳисоби Аллоҳ таолога қолади», – деганлар. Бу маънодаги ҳадислар жуда кўп.

Оятларда айтиб ўтилгандай тавҳид – Ислом динининг асли, миллатнинг асоси, ишнинг боши, фарзларнинг энг муҳими, инсонлар ва жинларнинг яралишидаги ва пайғамбарлар юборилишидаги ҳикматдир. Бунга далолат қиладиган оятларни эслатиб ўтсак, улардан:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

«Жин ва инсонни фақат Менга ибодат қилиш учунгина яратдим». [Зориёт: 56]

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

«Батаҳқиқ, Биз ҳар бир умматга: «Аллоҳга ибодат қилинг ва тоғутдан четланинг», деб Пайғамбар юборганмиз». [Наҳл: 36]

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

«Сиздан илгари юборган ҳар бир Пайғамбарга: «Албатта, Мендан ўзга ибодатга сазовор илоҳ йўқ. Бас, Менга ибодат қилинг», деб ваҳий қилганмиз». [Анбиё: 25]

Яна Аллоҳ таоло Нух, Ҳуд, Солиҳ ва Шуайб (уларга Аллоҳнинг саломии ва салавати бўлсин) қавмларига айтган қуйидаги сўзларини зикр қилади:

﴿اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾

«Аллоҳга ибодат қилинглар. Сизларга Ундан ўзга илоҳ йўқ». [Мўминун: 23]

Юқоридаги икки оятда зикр қилингани каби барча пайғамбарларнинг даъвати шудир. Дарҳақиқат, пайғамбарларнинг душманлари пайғамбарлар Аллоҳни яккалашга ва бошқа олиҳаларни тарк қилишга буюрганини эътироф этишган. Бунга далил Од қавми

қиссасида улар Худ алайҳиссаломга шундай дейдилар:

﴿أَجِئْنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا﴾

«Сен бизга ёлғиз Аллоҳнинг Ўзига ибодат қилишимиз ва ота-боболаримиз ибодат қилган нарсаларни тарк этишимиз учун келдингми?!» [Аъроф: 70]

Яна Аллоҳ таоло Набийимиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам Қурайшни Аллоҳгагина ибодат қилиш ҳамда Ундан ўзга фаришта, авлиё, санам ва дарахт каби илоҳларни тарк қилишга чақирганларидаги Қурайшнинг сўзларини ҳикоя қилиб берди:

﴿أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ﴾

«У худоларни битта худо қилдимми?! Албатта, бу ажабланарли нарса!» [Сод: 5]

Улар ҳақида яна Аллоҳ таоло Соффот сурасида шундай деган:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾ ﴿وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَأْتِيَنَّكُمْ

﴿إِلَهُتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ﴾

«Чунки, уларга қачонки «Лаа илааҳа Иллаллоҳу», дейилса, мутакаббирлик қилар эдилар. Ахир, биз бир жинни шоирни деб ўз худоларимизни тарк қилгувчи бўлайликми?!» – дер эдилар». [Соффот: 35, 36]

Бу маънога далолат қиладиган оятлар жуда кўп.

Аллоҳ сизу менга динда фикҳ ҳамда ҳақда бардавом бўлишга тавфиқ берсин! Айтиб ўтилган оят ва ҳадислардан кейин, саволингиздаги дуо ва паноҳ сўраш турларининг барчаси катта ширк экани баён бўлди. Чунки улар Аллоҳдан бошқага ибодат, У Зотдан бошқа ҳеч ким қодир бўлмаган нарсаларни талаб қилишди. Бу эса аввалгиларнинг ширкидан қабиҳроқдир. Чунки аввалгилар фақат фаровонлик пайтида ширк қилганлар. Қийинчилик пайтида эса, Аллоҳга ихлос билан ибодат қилганлар. Чунки улар Аллоҳдан бошқа ҳеч ким бу шиддатдан уларни халос қилмаслигини билар эдилар. Ҳудди Аллоҳ таоло у мушриклар ҳақида айтгани каби:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾

«Улар қачон кемага минсалар, Аллоҳга, Унинг динига ихлос қилган ҳолларида дуо қилурлар. Нажот бериб, уларни қуруқликка чиқарса, баногоҳ ширк келтирурлар». [Анкабут: 65]

Бошқа оятда Аллоҳ таоло мушрикларга мурожат қилиб шундай дейди:

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهُهُ فَلَمَّا نَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾

«Қачон сизни денгизда фалокат тутса, Ундан ўзга илтижо қиладиганларингиз ғойиб бўлур. Қачонки сизга нажот бериб қуруқликка чиқарса, юз ўгирасиз. Инсон ўзи неъматга нонкўрлик қилгувчидир». [Исро: 67]

Агар бу мушриклардан бирортаси: «Биз анавилар ўзлари фойда беради, ўзлари касалларга шифо беради, ўзлари фойда ва зарар беради деб айтаётганимиз йўқ, балки, улар Аллоҳ билан орамиздаги ўртамчимиз», – деса, унга жавобан шундай дейилади:

«Аввалги кофирларнинг ҳам мақсади ва муроди шу бўлган. Улар олиҳалар ўзлари яратади, ризқ беради ёки манфаат ва зарар беради деб эътиқод қилмасдилар. Бу даъво Аллоҳ таолонинг улар ҳақида Қуръонда айтган сўзини ботилга чиқаради. Аксинча, улар олиҳаларининг шафоати, нуфузи ва Аллоҳга яқинлаштиришини хоҳлар эдилар. Аллоҳ таоло Юнус сурасида шундай дейди:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾

«Улар Аллоҳни қўйиб, ўзларига зарар ҳам, манфаат ҳам етказа олмайдиган нарсаларга

ибодат қиларлар ва: «Ана ўшалар бизнинг Аллоҳ ҳузуридаги шафоатчиларимиздир!» дерлар». [Юнус: 18]

Сўнгра Аллоҳ таоло уларнинг сўзларига шундай деб жавоб берди:

﴿قُلْ أَنتَبُنُونِ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

Сиз: «Аллоҳга у осмонлару ерда билмайдиган нарсаларнинг хабарини бермоқчимисизлар?!» деб айтинг. Аллоҳ улар келтираётган ширкдан пок ва юксак Зотдир». [Юнус: 18]

Аллоҳ таоло осмону ерларда мушриклар мақсад қилаётган шафоатчини билмаслигини баён қилди. Аллоҳ таоло ниманинг борлигини билмаса, у нарса йўқ демақдир. Чунки Аллоҳ таолодан ҳеч нарса махфий қолмайди. Аллоҳ таоло Зумар сурасида марҳамат қилади:

﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾ ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ﴾ ﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾

«Китоб туширилиши Голиб ва ҳикматли Аллоҳ тарафидандир. Албатта, Биз сизга китобни ҳақ ила нозил қилдик. Бас, сиз Аллоҳга Унга динни холис қилган ҳолингизда ибодат қилинг! Огоҳ бўлингким, холис дин Аллоҳникидир!». [Зумар: 1-3]

Аллоҳ таоло ибодат ёлғиз Унга сарфланишини ва бандалар У Зотга ихлос қилишлари керак эканини ойдинлаштирди. Чунки Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламни ибодатда ихлосга буюриши, Унинг бошқа барча инсонларга буйруғи демакдир.

Оятдаги дин сўзидан мақсад ибодатдир. Ибодат эса, айтиб ўтилгандай, Аллоҳ ва расулига итоат демак. Бунга дуо, мадад сўраш, қўрқув, умид, сўйлиқ сўйиш ва назр қилиш ҳамда шу билан бирга намоз, рўза ҳамда Аллоҳ ва расули буюрган бошқа ибодатлар ҳам киради.

Сўнгра Аллоҳ таоло шундай деди:

﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾

«Ундан ўзга авлиё-дўстлар тутганлар: «Биз уларга фақат бизларни Аллоҳга жуда ҳам яқин қилишлари учунгина ибодат қилурмиз», (дерлар)». [Зумар: 3]

Бу сўзларидан кейин Аллоҳ шундай жавоб қайтарди:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ﴾

«Албатта, У Зот улар орасида ихтилоф этаётган нарсалар бўйича ҳукм қилур. Албатта,

Аллоҳ ёлғончи ва кофир кимсаларни ҳидоят қилмас». [Зумар: 3]

Шундай қилиб Аллоҳ таоло ояти каримада кофирлар авлиёларга ўзларини Аллоҳ таолога яқин қилишлари учун ибодат қилганларини баёнлади. Қадимги ва ҳозирги кофирларнинг мақсади ҳам шудир. Аллоҳ таоло ушбу сўзи билан уларнинг бу даъволарини ботилга чиқарди:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾

«Албатта, У Зот улар орасида ихтилоф этаётган нарсалар бўйича ҳукм қилур. Албатта, Аллоҳ ёлғончи ва кофир кимсаларни ҳидоят қилмас». [Зумар: 3]

Бу оят билан Аллоҳ таоло "Олиҳаларнинг бандаларни Аллоҳга яқин қилади" деган даъволарини ёлғонга чиқарди ва уларга ибодат қилиш билан У Зотга кофир бўлганларини баёнлаб берди. Бу нарсалар ҳақида озгина тафаккур қилган инсон аввалги кофирларнинг куфри анбиёлар, авлиёлар ҳамда тошу дарахтларни Аллоҳ билан ўзларининг ўрталарида ўртамчи қилганлари сабабли эканини билиб олади. Улар Аллоҳни подшоҳ ва амирларга ўхшатдилар. Худди вазирлар подшоҳлар олдида шафоат қилганлари каби,

олиҳалари ҳам Аллоҳнинг изни ва розилигисиз ҳожатларини ўтайди деб эътиқод қилиб олдилар. Улар шундай дедилар: «Ҳудди подшоҳ ва амирларда ҳожати бор киши ўзининг хос одамлари ва вазирларини ўртага солгандай, биз ҳам Аллоҳнинг анбиёю авлиёларига ибодат қилиш билан У Зотга яқинлашамиз». Бу эса ботилларнинг энг ботилидир. Чунки У Зотга ҳеч нарсаси ўхшамайди ва У Зотга ҳеч ким қиёс қилинмайди. У Зот подшоҳлардан хилоф ўлароқ, барча нарсаси қодир, барча нарсани билувчи, раҳмдиллар раҳмдилли ва ҳеч кимдан қўрқмайди. Чунки У бандалари устидан ғолиб ва уларни хоҳлагандай бошқаради. Подшоҳлар эса барча нарсаси қодир эмаслар. Шунинг учун ожиз қолган нарсаларида ёрдам берадиган вазир, хос инсонларга ҳамда аскарларга муҳтожлар. Шу билан бирга, эҳтиёжи бор инсоннинг эҳтиёжини етказадиган инсонга ҳамда уларни рози қиладиган, кўнгилларини оладиган вазирлар ва хос инсонларга муҳтожлар. Рабб таоло эса барча махлуқотларидан беҳожат, уларга ўз оналаридан кўра раҳмдилроқ, барча нарсани ҳикмати, илми, қудратига тўғри келадиган равишда ўз ўрнига қўядиган ҳаким ва адолатди Зот. Уни Ўзининг махлуқотларига бирор

томонлама қиёс қилиш мумкин эмас. Шунинг учун Аллоҳ таоло ўз китобида мушриклар У Зотни яратувчи, ризқлантирувчи, бошқарувчи, ночор одам дуо қилганда ижобат этувчи, мушкулини осон қилувчи, тирилтирувчи, ўлдирувчи каби сифатлари ҳақида билишларини баён қилди. Аллоҳ таоло айтадики:

﴿وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾

«Агар сен улардан ўзларини ким яратганини сўрасанг, албатта, «Аллоҳ», дерлар». [Зухруф: 87]

Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

Сиз: «Сизларни осмонлару ерда ким ризқлантиради? Ёки кулоқ ва кўзларингизнинг эгаси ким, тирикни ўликдан, ўликни тирикдан ким чиқаради? Ишнинг тадбирини ким қилади?» деб айтинг. Улар, албатта: «Аллоҳ», дерлар. Бас, сиз: «Тақво қилмайсизларми?» деб айтинг». [Юнус: 31]

Бу маънодаги оятлар кўпгина.

Юқорида пайғамбарлар ва умматлари орасидаги хилоф ёлғиз Аллоҳга ихлос билан

ибодатда эканига далолат қиладиган оятлар зикр қилинди. Аллоҳ таолонинг:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

«Батаҳқиқ, Биз ҳар бир умматга: «Аллоҳга ибодат қилинг ва тоғутдан четланинг», деб Пайғамбар юборганмиз», деган оятлари каби. [Наҳл: 36]

Аллоҳ таоло Ўз китобининг кўплаган ўринларида шафоат масаласини баёнлаб берди. Масалан, Аллоҳ таоло Бақара сурасида шундай деди:

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾

«Унинг ҳузурида Ўзининг изнисиз ҳеч ким шафоат қила олмас». [Бақара: 255]

Нажм сурасида эса:

﴿وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى﴾

«Осмонларда қанчадан-қанча фаришталар мавжуд, уларнинг шафоати ҳеч фойда бермас. Магар, Аллоҳ Ўзи хоҳлаган ва рози бўлганларга изн берса». [Нажм: 26]

Анбиё сурасида фаришталарни сифатлаб шундай дейди:

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ﴾

«Улар фақат У Зот рози бўлган шахсларгагина шафоат қилурлар. Улар У Зотнинг қўрқинчидан титраган ҳолда турурлар». [Анбиё: 28]

Яна Аллоҳ таоло куфр келтирган бандаларидан рози бўлмаслиги, аксинча, улар шукр келтирса, рози бўлишини хабар берди. Шукр – У Зотни яккалаш ва итоат қилиш демакдир. Аллоҳ таоло Зумар сурасида айтади:

﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَاهُ لَكُمْ﴾

«Агар куфр келтирсангиз, албатта, Аллоҳ сиздан беҳожатдир. У ўз бандаларининг кофир бўлишига рози бўлмас. Агар Унга шукр келтирсангиз, сиздан рози бўлур». [Зумар: 7]

Имом Бухорий Абу Ҳурайра разияллоҳу анҳудан ривоят қилади, у киши сўрадилар: «Ё Расулуллоҳ, шафоатингизга етганларнинг энг бахтлиси ким?» «Лаа илааҳа иллаллоҳ» калимасини холис қалбдан айтган киши», – деб жавоб берганлар. Ёки: «Холис нафсдан», деб айтдилар.

Саҳиҳ ҳадисда Анас разияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ҳар бир пайғамбарнинг мустажоб дуоси бўлган. Барча пайғамбарлар ўша дуосини

айтиб бўлишган. Мен эса дуоимни Қиёмат куни умматимга шафоат бўлиши учун асраб қўйдим. Умматимдан ким Аллоҳга ҳеч нарсани шерик қилмаса, иншааллоҳ, ўша дуога ноил бўлади», – деганлар». Бу маънодаги ҳадислар жуда кўп.

Зикр қилинган барча ояту ҳадислар ибодат фақат Аллоҳнинг ҳаққи эканига ва У Зотдан бошқага ҳатто у пайгамбар бўлса ҳам сарфлаш мумкин эмас эканига далолат қилади. Шафоат ҳам Аллоҳ азза ва жалланинг мулки. Аллоҳ таоло айтадики:

﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا﴾

«Сиз: «Барча шафоат ёлғиз Аллоҳникидир», – денг». [Зумар: 44]

Аллоҳ таоло шафоатчига изн ва шафоат қилинаётгандан рози бўлмагунча ҳеч ким унга лойиқ бўлмайди. У Зотни эса айтиб ўтилгандай фақат тавҳид рози қилади. Мушрикларнинг эса шафоатдан улуши йўқ. Аллоҳ таоло айтадики:

﴿فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ﴾

«Бас, уларга шафоатчиларнинг шафоати манфаат бермайди». [Муддассир 48]

Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾

«Золимлар учун ҳеч бир дўст ҳам, итоат қилинадиган шафоатчи ҳам йўқ». [Ғофир: 18]

Аллоҳ таоло айтгани каби зулм сўзи мутлоқ кўринишда келса, ширк маъносини англатади:

﴿وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

«Ва кофирлар-ўшалар, золимлардир». [Бақара: 254]

Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

«Албатта, ширк катта зулмдир». [Луқмон 13]

Саволда зикр қилинган баъзи сўфиларнинг масжидда ва бошқа жойларда: Аллоҳим қудрат сирларинг очилишига ва раҳмат нурларинг сочилишига сабаб бўлган зотга салавот айт! Шундан сўнг Рабб ҳузуридан ноиб, Зотий сирларинг халифасига айланди», деган сўзларига келсак:

Бунга жавоб: «Бу ва шунга ўхшаш сўзлар Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг саҳиҳи Муслимда Абдуллоҳ ибн Масъуд разияллоҳу анҳудан ривоят қилинган ҳадисда қайтарган ғулув ва такаллуф бобига киради. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Мутанаттеълар (ғулувга кетганлар, ҳар масалага шўнғиб кетувчилар) ҳалок бўлдилар», деб уч марта айтдилар».

Имом Хаттобий раҳимаҳуллоҳ айтадилар: **Мутанаттиъ: бирор нарсани чуқур ўрганишга**

ҳаракат қилувчи, аҳамиятсиз нарсалар ҳақида фикр юритувчи, аҳли калом мазҳабларига эргашган, ўзига тегишли бўлмаган ишларга аралашувчи ва ақли етмайдиган мавзуларда баҳс қиладиган одам.

Абу Саодат ибн Асир раҳимаҳуллоҳ ҳам айтадилар: Гапиришда ғулув кетганлар. Томоқларини энг юқори қисми билан гапирувчилар. (Нитъ)деган сўздан олинган бўлиб, у танлайнинг олд қисмини англатади. Шундан сўнг бу сўз амалда ва сўзда чуқур кетганларга ишлатилиб қолган.

Озгина ақли бор инсонга луғат имомларининг зикр қилган сўзиларидан Набиййимиз ва саййидимиз соллаллоҳу алайҳи ва салламга бу кайфиятда салавоту салом айтиш қайтарилган мутаноттеъликдан экани маълум бўлади. Муслмон киши бу бобда Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ворид бўлган кайфият ва сифатдаги салавотни танлаши керак. Шунинг ўзи унга етади.

Ворид бўлган саловатлардан: Имом Бухорий ва имом Муслим саҳиҳайнда Каъб ибн Ужро разияллоҳу анҳудан ривоят қиладилар: Саҳобалар: «Ё Расулуллоҳ, Аллоҳ сизга салавот айтишга буюрди. Сизга қандай салавот айтамыз?», – деб сўрашди. Шунда: «Аллоҳумма

солли ъалаа Муҳаммад ва ъалаа аали Муҳаммад, камаа соллайта ъалаа Иброҳийм ва ъалаа аали Иброҳийм, иннака ҳамийдун- мажийд. Ва баарик ъалаа Муҳаммадин ва ъалаа аали Муҳаммад, камаа баарокта ъалаа Иброҳийм ва ъалаа аали Иброҳийм иннака ҳамийдун-мажийд», деб айтинглар», дедилар».

Маъноси: «Аллоҳим! Муҳаммадни, унинг завжаларини ва зурриётларини худди оли Иброҳимни ёрлақаганингдек ёрлақагин. Муҳаммадни, унинг завжаларини ва зурриётларини худди оли Иброҳимни баракотли қилганингдек баракотли қилгин. Албатта, Сен Ҳамийдсан, Мажийдсан».

Саҳиҳайнда Абу Ҳумайд Соъидий разияллоху анҳудан ривоят қилинади: «Улар: «Ё Расулуллоҳ, сизга қандай салавот айтамиз», деб сўрашди. Шунда: «Эй Аллоҳ! Иброҳим оиласи-умматига салавот йўлаганинг каби Муҳаммадга ва унинг аёллари ва зурриётларига ҳам салавот йўлла. Иброҳим оиласи-умматига хайр-баракот ато этганингдек Муҳаммадга ва унинг аёллари ва зурриётларига ҳам хайр-баракот ато эт. Албатта Сен мақтовли ва улуғ Зотсан», – деб айтинглар», – деганлар».

Саҳиҳ Муслимда Абу Масъуд Ансорий разияллоху анҳудан ривоят қилинади: «Башир

ибн Саъд: «Ё Расулуллоҳ, Аллоҳ сизга салавот айтишга буюрди. Қандай қилиб салавот айтамиз?» деди. Шунда сукут қилиб турдиларда сўнгра шундай дедилар: «Аллоҳумма солли ʔалаа Муҳаммад ва ʔалаа аали Муҳаммад, камаа соллайта ʔалаа аали Иброҳийм, Ва баарик ʔалаа Муҳаммадин ва ʔалаа аали Муҳаммад, камаа баарокта ʔалаа аали Иброҳийма фил-ʔааламийна иннака ҳамийдун-мажийд», деб айтинглар», дедилар».

Маъноси: «Аллоҳим! Муҳаммадни, унинг завжаларини ва зурриётларини худди оли Иброҳимни ёрлақаганингдек ёрлақагин. Муҳаммадни, унинг завжаларини ва зурриётларини худди оли Иброҳимни баракотли қилганингдек баракотли қилгин. Албатта, Сен Ҳамийдсан, Мажийдсан».

Мусулмон киши салавот ва салом айтаётганда, шу ва шу каби Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан собит бўлган лафзларни қўллаши керак. Чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўзлари ва Раббилари ҳаққида қандай сўзлар ишлатилиши яхшироқ эканини билувчироқлар.

Аммо саволда зикр қилинган лафзлар каби янги чиққан такаллуфли ва тўғри эмас маъно бериш эҳтимоли бўлган сўзлар эса,

қўлланилмаслиги керак. Чунки унда такаллуф бор ва ботил маънолар билан тафсирланиши мумкин. Шу билан бирга бу лафзлар бандаларнинг энг билувчиси, энг насиҳатгўйи, такаллуфдан энг йироғи бўлган Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам умматлари учун танлаган ва шунга йўллаган лафзларга хилоф.

Тавҳид ва ширкнинг ҳақиқати, аввалги ва ҳозирги мушриклар орасидаги фарқ ҳамда Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламга салавот айтиш кайфияти ҳақида зикр қилган далилларимиз ҳақ талаб қилувчи инсон учун етарли ва қониқарли бўлди деб умид қиламан. Аммо ким ҳақни билишга рағбат қилмаса, дарҳақиқат, у ҳавои нафсига эргашибди. Аллоҳ азза ва жалла айтганки:

﴿فَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ ظُلْمًا مِّنَ اللَّهِ لَا يَفْعَلُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾
(«Агар сизга жавоб бера олмасалар, бас, билингки, улар фақат ҳавойи нафсларига эргашмоқдалар, холос. Аллоҳдан бўлган ҳидоятсиз, ўз ҳавойи нафсига эргашгандан кўра ҳам гумроҳроқ кимса борми?! Албатта, Аллоҳ золим қавмларни ҳидоят қилмас»). [Қасос: 50]

Аллоҳ бу оятда баёнламоқдаки, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам олиб келган

ҳидоят ва ҳақ динга нисбатан одамлар икки қисмга бўлинади:

Биринчиси: Аллоҳ ва расулига ижобат қилган.

Иккинчиси: Ҳавои нафсига эргашиган. Аллоҳ таоло Унинг ҳидоятига эмас, аксинча, ўз ҳавосига эргашиб кетган кимсадан кўра адашганроқ кимса йўқ эканини хабар берди.

Аллоҳ азза ва жалладан ҳавои нафсга эргашишдан паноҳ беришини сўраймиз. Бизни, сизларни ва бошқа биродарларимизни Аллоҳ ва расулига ижобат қилувчи, шариатини улуғловчи, бидъат ва ҳавои нафс каби шариатга хилоф нарсалардан сақлашини сўраймиз. Албатта У Саҳий ва Карим Зотдир.

Аллоҳнинг бандаси ва расули Набийимиз Муҳаммадга, У кишининг аҳли аёллари, асҳоблари ва Қиёматгача яхшилик билан эргашувчиларга Аллоҳнинг салавати бўлсин.

Бидъатлардан огоҳлантириш

Биринчи рисола

Мавлид ва бошқа байрамларни нишонлашнинг ҳукми

Аллоҳ таолога ҳамдлар, Расулуллоҳ ҳамда Уларнинг аҳли оилалари, асҳоблари ва тўғри йўлини йўл тутганларга салавот ва саломлар бўлсин.

Аммо баъд: Менга кўп инсонлардан «Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг туғилган кунларини нишонлаш, бу тадбирда У киши учун ўринлардан туриш ва У зотга салом йўллаш каби амалларнинг ҳукми қандай?», деган савол қайта-қайта берилмоқда.

Жавоб: Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг мавлидини (туғилган кунини) ёки бошқа кишиларнинг туғилган кунларини нишонлаш жоиз эмас. Чунки бу динда янги пайдо бўлган бидъатлардан саналади. Бунга далил шуки: Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳам, тўғри йўлдаги тўрт халифа ҳам, саҳобалар ва уларга яхшилик йўлида эргашганлар ҳам бу амални

қилмаганлар. Улар суннатни энг яхши билган, Пайғамбаримизга бўлган муҳаббатлари ва шариатга эргашишлари кейинги авлодларга нисбатан кўпроқ бўлган қавм эдилар. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ворид бўлган ҳадисда шундай дейилган: «Кимки бизнинг бу ишимизда (динимизда) ундан бўлмаган бир нарсани ихтиро қилса, у рад этилур». . Бошқа ҳадисда шундай дейилган: «Сизлар менинг суннатим ва ортимда қолган тўғри йўлдаги, ҳаққа ҳидоят қилинган халифаларимнинг (яъни саҳобаларнинг) суннاتини маҳкам тутишингиз вожиб. Уни (суннатни) озиқ тишларингиз билан (маҳкам) тишлаб олинглар! Ишларнинг янгиларидан сақланинглар! Чунки ҳар бир (диндаги) янгилик бидъатдир. Ҳар бир бидъат эса залолатдир».

Бу икки ҳадисда бидъатлардан ва уларга амал қилишдан қаттиқ қайтарилмоқда. Аллоҳ таоло Ўзининг Мубийн (очиқ-ойдин баёнловчи) бўлган китобида шундай деб бир неча оятларда марҳамат қилган:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾

«Пайғамбар сизга нимани берса, ўшани олинглар ва нимадан қайтарса, ўшандан қайтинглар». [Ҳашр: 7]

﴿فَلْيَخْذِرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

«Унинг ишига хилоф қиладиганлар ўзларига фитна етиши ёки аламли азоб етишидан ҳазир бўлсинлар». [Нур: 63]

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

«Батаҳқиқ, сизлар учун, Аллоҳдан ва охират кунидан умидвор бўлганлар учун ва Аллоҳни кўп зикр қилганлар учун Расулуллоҳда гўзал ўрнак бор эди». [Аҳзоб: 21]

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

«Биринчи пешқадам муҳожирлар ва ансорийлар ва уларга яхшилик билан эргашганлар. Аллоҳ улардан рози бўлди, улар ҳам Аллоҳдан рози бўлдилар. Уларга остидан анҳорлар оқиб турган жаннатларни тайёрлаб қўйди. Уларда абадий қолурлар. Ана ўша улкан ютуқдир». [Тавба: 100]

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

«Бугун Мен сизнинг динингизни мукаммал қилиб бердим. Сизга неъматимни батамом қилдим. Ва сизга Исломни дин деб рози

бўлдим». [Моида: 3] Бу маънодаги оятлар жуда кўп.

Бу каби мавлидларни ихтиро қилишдан шундай деган хулоса келиб чиқади: Гўёки Аллоҳ таоло бу уммат учун динини комил қилмаган ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам уммат амал қилиши керак бўлган зарур нарсаларни баёнламаганлар. Шунинг учун, кейинги авлод келиб Аллоҳ таоло шариатида изн бермаган нарсаларни ихтиро қилиб, бу амаллар Аллоҳга яқинлаштиради деб даъво қилишмоқда. Бу, шубҳасиз, катта хавfli иш бўлиб, Аллоҳ таолога ва Унинг Расули соллаллоҳу алайҳи ва салламга эътироз қилиш ҳисобланади. Аллоҳ таоло Ўз бандалари учун динини комил қилиб берган ва уларга Ўз неъматларини тўқис қилган. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам эса шариатни тўлиқ, очиқ-ойдин етказганлар ва уммат учун жаннатга етаклайдиган ва дўзахдан узоқлаштирадиган ҳар қандай йўлни баён қилиб берганлар. Бу Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинган саҳиҳ ҳадисда қайд этилган. Унда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам шундай деганлар: «Аллоҳ таоло бирон бир пайғамбарни юборган экан, у пайғамбар умматига яхшилиқни ўргатиш ва ёмонликдан

қайтаришни ўз зиммасига олган». Имом Муслим ўз саҳиҳида ривоят қилган.

Набиййимиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам анбиёларнинг энг афзали, хотами ва насиҳатию балоғати комилроқ экани бизга маълум. Агар мавлидни нишонлаш Аллоҳ рози бўладиган диндан бўлганда эди, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам баёнлаб берган, тирикликларида нишонлаган ёки асҳоблари қилган бўлар эди. Улар бу ишларни қилмагач Исломда унинг ўрни йўқ экани маълум бўлади. Аксинча, юқорида зикр қилинган ҳадислардаги Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам умматларини огоҳлантирган ишлардан. Бу ҳақида бошқа ҳадислар ҳам ворид бўлган. Масалан, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам хутбаларида: «Аммо баъд: Энг яхши сўз Аллоҳнинг китобидир. Энг яхши ҳидоят Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳидоятидир. Ишларнинг энг ёмони бидъат. Ҳар бир бидъат залолатдир», – дер эдилар. Имом Муслим саҳиҳида ривоят қилган.

Бу бобга оид оят ва ҳадислар талайгина.

Бир қанча уламолар юқоридаги далилларга биноан, мавлидни инкор қилганлар ва ундан огоҳлантирганлар. Баъзи кейинги уламолар буни яхши бидъатлардан деб гумон қилиб,

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳақларида ғулувга кетиш, аёл ва эркаклар аралашиши, мусиқа асболарини ишлатиш каби шариат инкор қилган мункарларни ўз ичига олмаса жоиз дейишган.

Шаръий қоида: Инсонлар тортишган мавзуларда Аллоҳ таолонинг китоби ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларига қайтилади. Аллоҳ таоло айтадики:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

«Эй, иймон келтирганлар! Аллоҳга итоат қилинг, Пайғамбарга ва ўзингиздан бўлган ишбошчиларга итоат қилинг. Бирор нарса ҳақида тортишиб қолсангиз, агар Аллоҳ ва охират кунига иймон келтирган бўлсангиз, уни Аллоҳга ва Пайғамбарга қайтаринг. Ана шундай қилиш хайрли ва оқибати яхшидир». [Нисо: 59]
Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾

«Бирор нарсада ихтилоф қилсангиз, унинг ҳукми Аллоҳдадир». [Шуро: 10]

Мавлидни нишонлашни Аллоҳ таолонинг китобига қайтарган эдик у (Қуръон) бизни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам олиб

келган нарасага эргашишга ва қайтарган нарасасидан қайтишга буюрди. Аллоҳ таоло бу умматнинг динини комил қилгани ва бу байрам эса Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам олиб келган динда йўқ эканини хабар берди. Шундай қилиб, бу байрам Аллоҳ комил қилган ва бизни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга эргашишга буюрган динидан эмаслиги баён бўлди.

Буни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларига ҳам қайтардик, У зот бунга амал қилганлари, буюрганлари ёки асҳоблари қилганлари ҳақида бирор нараса топмадик. Шунинг учун, бу амал диндан эмаслиги, аксинча, янги чиққан ишлардан ҳамда яҳуд ва насронийлар байрамларига ўзини ўхшатиш бобидан экани бизга маълум бўлди.

Озроқ ақли, ҳаққа рағбати ва уни талаб қилишда инсофи бор инсонга мавлидни нишонлаш Ислом динидан эмаслиги маълум бўлади. Аксинча, бу Аллоҳ ва Расули тарк қилишга буюрган ва огоҳлантирган янги ишлардандир. Оқил инсон дунёнинг ҳар бурчагида кўп одамлар нишонлаётганини кўриб алданиб қолмаслиги керак. Чунки, ҳақ кўп инсонлар эргашиши билан эмас, балки

шаръий далиллар билан билинади. Аллоҳ таоло яҳуд ва насронийлар ҳақида айтадики:

﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

«Ва улар: «Жаннатга яҳудий ва насронийлардан бошқа ҳеч ким кирмас», – дедилар. Бу уларнинг хом хаёлларидир. Сиз: «Агар ростгўй бўлсангиз, ҳужжатингизни келтиринг», – деб айтинг». [Бақара: 111] Ва яна Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾

«Ва агар ер юзидагиларнинг кўпларига итоат қилсангиз, сизни Аллоҳнинг йўлидан адаштирадилар». [Анъом: 116]

Шунингдек, мавлидларни нишонлашнинг аксарияти – бидъат бўлишидан ташқари – бошқа ёмонликларни ҳам ўз ичига олади. Масалан, аёллар ва эркакларнинг аралашиб кетиши, қўшиқ ва мусиқа асбобларидан фойдаланиш, маст қилувчи ичимликлар ва гиёҳванд моддалар истеъмол қилиниши каби ёмон ишлар амалга оширилади. Бундан ҳам каттароқ гуноҳлар содир бўлиши мумкин. Яъни, катта ширкка тушиш. Бу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ёки бошқа авлиёларни ҳаддан ташқари улуғлаш, уларга дуо қилиш, улардан ёрдам сўраш, мадад талаб

қилиш, ғайбни билишини эътиқод қилиш каби куфр амаллар бўлиши мумкин. Бундай ишлар кўпчилик томонидан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг таваллудларини ёки авлиё деб аталувчи бошқа шахсларнинг таваллудини нишонлаш пайтида содир этилади. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан саҳиҳ ҳадисда ривоят қилинганки, У зот айтганлар: «(Эй одамлар!) Динда ғулувдан сақланинглар, чунки сизлардан олдинги умматларни диндаги ғулув ҳалок қилди». Бошқа ҳадисда шундай деганлар: «Мени насронийлар Ибн Марямни кўкларга кўтариб мақтагани каби мақтаманглар! Мен Аллоҳнинг бандасиман, холос. Шу боис «Аллоҳнинг бандаси ва Расули», денглар». Имом Бухорий Умар разияллоҳу анҳудан ривоят қилган.

Ажабланарли ва ғаройиб ҳолатлардан бири шундаки, кўплаб одамлар бу бидъат саналган байрамларда фаоллик кўрсатиб, ҳарис бўлиб иштирок этадилар ва уларни ҳимоя қиладилар. Лекин Аллоҳ уларга вожиб қилган жума намозлари ва жамоат намозларини адо этишда сусткашлик қиладилар, бунга аҳамият ҳам бермайдилар. "Катта ва мункар иш қилдим" деб ўйлаб ҳам қўймайдилар. Бу шубҳасиз иймоннинг заифлиги, басиратнинг ноқислиги

ҳамда қалбларга гуноҳ ва маъсиятлар тўхтовсиз ёғилиб уни қоплаб олиш натижасидир. Биз ўзимиз ва барча мусулмонлар учун Аллоҳдан офият сўраймиз.

Шу каби ҳолатлардан яна бири шундаки, баъзилар Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам бу мавлидга ташриф буюрадилар деб ўйлайдилар. Шунинг учун улар У зотга ҳурмат кўрсатиш ва қарши олиш учун ўринларидан турадилар. Бу эса энг катта ботил ва қабиҳ жаҳолатдир. Чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Қиёмат куни келмасидан олдин қабрларидан чиқмайдилар, бирорта билан боғланмайдилар ва мажлисларга қатнашмайдилар. Аксинча, Қиёматгача қабрларида қоладилар ва руҳлари эса Раббиларининг ҳузурида энг олий даражада, мукаррам диёрда қолади. Бу ҳақида Аллоҳ таоло «Мўминун» сурасида шундай деб марҳамат қилган:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ 15 ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ﴾

«Сўнгра, албатта, сизлар бундан кейин ўлгувчидирсиз. Сўнгра, албатта, сизлар қиёмат куни қайта тирилтирилурсиз». [Мўминун: 15, 16]

Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтадилар: «Мен Қиёматда қабрдан энг

биринчи бўлиб чиқувчиман, биринчи шафоат қилувчиман ва биринчи шафоати қабул қилинувчиман». Раббиларидан У зотга салавоту саломлар бўлсин.

Бу ояти карима ва ҳидиси шариф ҳамда шулар каби бошқа оят ва ҳадисларнинг барчаси шунга далолат қиладики, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва бошқа марҳумлар қабрларидан фақат Қиёмат куни чиқадилар. Бу масалада барча мусулмон уламолари иттифоқ қилган бўлиб, улар орасида ҳеч қандай ихтилоф йўқ. Шунинг учун ҳар бир мусулмон ушбу масалаларга эътиборли бўлиши, Аллоҳ таоло бирор далил нозил қилмаган бўлсада жоҳиллар ва уларга ўхшаганлар томонидан пайдо қилинган бидъат ва хурофотлардан эҳтиёт бўлиши керак. Аллоҳдан ёрдам сўраймиз ва Унга суянамиз. Ундан ўзгада на куч ва на ҳолатни ўзгартиришга қудрат бор.

Энди Расулуллоҳга салавоту саломлар айтишга келсак, у энг яхши қурбатлардан ва солиҳ амаллардандир. Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

«Албатта, Аллоҳ ва Унинг фаришталари Набийга салавот айтурлар. Эй, иймон

келтирганлар! Сиз ҳам унга салавот айтинг ва салом юборинг». [Аҳзоб: 56]

Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам эса: «Ким менга битта салавот айтса Аллоҳ унга ўнта салавот айтади», – деганлар. Салавот айтиш ҳар доим машруъдир. Ҳар бир намоз охирида, хусусан, охирги ташаҳҳудда айтиш айрим уламолар наздида вожиб. Шунингдек, кўп ўринларда суннати муаккада ҳисобланади. Жумладан, кўплаб ҳадислар далолат қилган азондан кейин, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам зикр қилинганларида, жума куни ва жума кечаси салавот айтиш.

Аллоҳ таолодан барчамизни Унинг динини тушуниш ва унда собит қолишда тавфиқ беришини сўраймиз. Шунингдек, ҳаммамизга суннатга амал қилишни ва бидъатдан сақланишни насиб айласин. Албатта, У қарамли ва саҳий Зотдир.

Аллоҳ таоло бизнинг набийимиз Муҳаммадга, унинг оиласи ва саҳобаларига салавот ва салом йўлласин.

Иккинчи рисола

Исро ва меърож кечасини нишонлашнинг ҳукми

Аллоҳ таолога ҳамдлар, Расулуллоҳга ҳамда У зотнинг аҳли оилалари ва асҳобларига салавоту саломлар бўлсин.

Аммо баъд: Шубҳасиз, Исро ва Меърож воқеалари Аллоҳнинг буюк оятларидан бўлиб, у Расули Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ростгўйлигига ва Аллоҳ таолонинг ҳузуридаги олий мақомига далолат қилади. Шунингдек, у Аллоҳнинг буюк қудрати ва Унинг барча махлуқотларидан устунлигига далиллардан бири ҳисобланади. Аллоҳ таоло шундай дейди:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

«Ўз бандасини кечаси Масжидул Ҳаромдан атрофини баракали қилганимиз Масжидул Ақсога мўъжизаларимизни кўрсатиш учун сайр қилдирган Зот пок бўлди. Албатта, У эшитгувчи ва кўргувчи Зотдир». [Исро: 1]

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам осмонга кўтарилганлари, унинг эшиклари очилиб еттинчи осмондан ҳам ўтганлари, Аллоҳ

таоло У зот билан ўзи хоҳлаган мавзу ҳақида гаплашгани ва беш вақт намозни фарз қилгани ҳақида ҳадислар мутавотир ворид бўлган. Аллоҳ таоло аввалда эллик маҳал намоз ўқишни фарз қилган эди. Набиййимиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам қайта-қайта бориб енгиллатишни сўрайвердилар. Ниҳоят, намоз беш вақт қилиб белгиланди. Бу беш вақт фарз бўлса-да, савоб жиҳатидан эллик вақтга тенг, чунки ҳар бир яхшилик ўн баробар қилиб ҳисобланади. Аллоҳнинг барча неъматлари учун Унга ҳамд ва шукрлар бўлсин!

Ҳадис илми уламоларининг сўзларига кўра, Исро ва Меърож воқеаси содир бўлган кечанинг аниқ қайси куни, Ражаб ойида ёки бошқа вақтда бўлганлиги ҳақида ҳеч қандай аниқ маълумот ҳадисларда келмаган. Аниқлиги ҳақида айтилган ҳадислар эса саҳиҳ эмас.

Инсонлар бу кун қайси эканлигини унутишларида Аллоҳ таолонинг буюк ҳикмати бор. Агар бу кечанинг аниқ куни маълум бўлганида ҳам мусулмонларга буни махсус ибодатлар билан ўтказиш, байрам қилиш ёки бошқа бирор нарса билан хослаш мумкин бўлмас эди. Сабаби шундаки, Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳамда саҳобалари разияллоҳу анҳум бу кунни байрам

қилмаганлар ва уни алоҳида ибодат билан ўтказмаганлар. Агар бу кечани байрам қилиш шариатда жоиз бўлганда эди, албатта, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам бунимматларига сўзлари ёки амаллари билан баён қилган бўлар эдилар. Агар У зотдан бу амал собит бўлганда, саҳобаи киромлар бизга нақл қилган бўлардилар. Чунки улар Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан уммат муҳтож бўладиган барча нарсаларни нақл қилганлар ва бирор нарсани эътиборсиз ташлаб қўймаганлар. Аксинча, улар барча яхшиликларга қувиб ўтувчидирлар. Агар бутунни нишонлаш маршруъ бўлганда, улар нишонлашда аввалгилардан бўлар эдилар. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам инсонларнинг энг насиҳатгўйи бўлганлар, пайгамбарликни энг мукаммал равишда бажарганлар ва омонатни ўтаганлар. Агар бутунни улуғлаш ва уни нишонлаш Аллоҳ таолонинг динидан бўлганда эди, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам бундан ҳеч қачон ғафлатда қолмаган ва яширмаган бўлар эдилар. Демак, бу кечани байрам қилиш ва улуғлаш Исломдан эмас. Аллоҳ таоло бу умматга динини комил қилди ва барча неъматларини тўқис қилди. Шунингдек, шариатда Аллоҳ таоло

рухсат бермаган нарсани ихтиро қилганларни қоралаган. Каломи шарифнинг Моида сурасида шундай дейилган:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

«Бугун Мен сизнинг динингизни мукамал қилиб бердим. Сизга неъматимни батамом қилдим. Ва сизга Исломни дин деб рози бўлдим». [Моида: 3]

Шуро сурасида эса шундай деган:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

«Ёки уларнинг диндан Аллоҳ изн бермаган нарсаларни шариат қилиб берган шеърлик(худо)лари борми?! Агар ажрим калимаси бўлмаганида, албатта, улар ўртасида ҳукм қилинган бўлар эди. Албатта, золим кимсалар учун аламли азоб бордир». [Шуро: 21]

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан саҳиҳ ҳадисларда бидъатларнинг хавфидан огоҳлантириш ва уларни залолат эканининг очиқ-ойдин баёни ворид бўлган. Ҳадислар бу умматни бидъатларнинг улкан хатаридан огоҳлантириш ва уларни содир этишдан қайтариш мақсадида айтилган. Шу жумладан, Имом Бухорий ва Имом Муслимнинг «Саҳиҳ» китобларида келтирилган Оиша разияллоҳу анҳодан ривоят қилинган ҳадисда Расулуллоҳ

соллаллоҳу алайҳи ва саллам шундай деганлар: «Ким бизнинг мана бу ишимизда ундан бўлмаган янги нарсани чиқарса, у (иши) рад қилингандир».

Муслим ривоятида эса: «Ким бизнинг ишимизда бўлмаган бир амални қилса, у рад қилинади», деган лафзда ворид бўлган.

Саҳиҳи Муслимда Жобир разияллоҳу анхудан ривоят қилинади: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам жума кунининг хутбасида: «Аммо баъд: Энг яхши сўз Аллоҳнинг китобидир. Энг яхши ҳидоят Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳидоятидир. Ишларнинг энг ёмони бидъат. Ҳар бир бидъат залолатдир», – дер эдилар.

Имом Насоий ҳасан санад билан қилган ривоятида: «Ва ҳар бир залолат дўзахдадир», деган жойи зиёда қилинган.

Ирбоз ибн Сория разияллоҳу анхудан «Сунан» китобида ривоят қилинишича: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам бизга мавъиза қилдилар. Бундан қалблар кўрқувга тушди, кўзлар ёшга тўлди. Шунда биз: «Ё Расулуллоҳ! Бу бамисоли видолашаётган кишининг мавъизасидек бўлди. Энди насихат қилинг!» дедик. «Сизларга Аллоҳ азза ва жалладан кўрқишни васият қиламан. Агар бир

қул устингизга амир бўлса ҳам, унга кулоқ тутинг, итоат этинг. Ҳали сизлардан (узоқроқ) яшаганларингиз кўп ихтилофларни кўради. Бас, менинг суннатимга ва ҳидоят қилинган, тўғри йўлдаги халифаларнинг суннатига эргашингиз! Уни озиқ тишларингиз билан (маҳкам) тишлаб олинглар. Янги пайдо бўлган ишлардан эҳтиёт бўлинглар. Зеро, ҳар бир бидъат залолатдир», – дедилар. Бу маънодаги ҳадислар жуда кўп.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг асҳоблари ва улардан кейинги салаф уламолар бидъатлардан огоҳлантирганлари ва қаттиқ қайтарганлари собит бўлган. Чунки бу динга қўшимча қўшиш, Аллоҳ рухсат бермаган нарсани шариат қилиб олишдир.

Шунингдек, Аллоҳ таоло изн бермаган нарсани динга қўшиш ва бидъатлар ихтиро қилиш Аллоҳнинг душмани яҳудий ва насронийларга ўзини ўхшатиш бўлиб қолади. Бундан ташқари, бидъатлар ислом динига камчилик нисбат беришни ва уни номуккамал деб айблашни англатади. Бу эса катта бузғунчилик, оғир гуноҳ ҳамда Аллоҳ таолонинг:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾

«Бугун сизларга динингизни комил қилиб бердим», [Моида: 3] деган сўзига ҳамда бидъатлардан огоҳ бўлишга чақирувчи Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳадисларига очиқ-ойдин қарши чиқишдир.

Ҳақни талаб қилувчи киши учун Исро ва Меърож кечасини нишонлаш бидъатлиги, ундан огоҳ бўлиш, Ислom динига унинг тааллуқли жойи йўқ экани ҳақида қаноатли даражада далиллар олиб келдик деб умид қиламиз.

Аллоҳ таоло мусулмонларга насихат қилишни, улар учун тузиб берган динини баён этишни вожиб қилгани ҳамда илмни яширишни ҳаром қилгани сабабли, мен бу бидъатдан мусулмон биродарларимни огоҳлантиришни лозим топдим. Чунки бу бидъат кўпгина диёрларда кенг тарқалди ва айрим одамлар уни диндан деб ўйлаб қолдилар.

Аллоҳдан сўраймизки, барча мусулмонларнинг аҳволларини ислоҳ қилсин, уларга динда фикҳ (тушунча) берсин, бизларни ва уларни ҳақда мустаҳкам туришга, унга амал қилишга ҳамда унга зид бўлган нарсаларни тарк этишга муваффақ қилсин. Албатта, Аллоҳ шунинг ҳомийси ва бунга қодир Зотдир.

Расулимиз ва набийимиз Муҳаммадга,
Уларнинг аҳли-аёллари ва асҳобларига
салавоту саломлар бўлсин.

Учинчи рисола

Шаъбоннинг ярмидаги тунни нишонлашнинг ҳукми

Динни мукамал ва неъматини комил қилиб берган Аллоҳга хамлар бўлсин. Тавба ва раҳмат пайғамбари Муҳаммадга салавоту саломлар бўлсин.

Аммо баъд: Дарҳақиқат Аллоҳ таоло айтадики:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

«Бугунги кунда Мен сизнинг динингизни мукамал қилиб бердим. Сизга неъматимни батамом қилдим. Ва сизга Исломни дин деб рози бўлдим». [Моид: 3]

Бошқа оятда эса шундай дейди:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾

«Ёки уларнинг диндан Аллоҳ изн бермаган нарсаларни шариат қилиб берган шеърлик (худо)лари борми?!». [Шуро: 21]

Саҳихайнда Оиша разияллоху анҳодан ривоят қилинади Набий соллаллоху алайҳи ва саллам: «Ким бизнинг мана бу ишимизда ундан бўлмаган янги нарсани чиқарса, у (иши) рад қилингандир», деганлар».

Саҳиҳи Муслимда Жобир разияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: «Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам жума хутбасида: «Аммо баъд: Энг яхши сўз Аллоҳнинг китобидир. Энг яхши ҳидоят Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳидоятидир. Ишларнинг энг ёмони бидъат. Ҳар бир бидъат залолатдир», – дер эдилар.

Бу маънодаги оят ва ҳадислар кўп. Бу ояту ҳадислар Аллоҳ таолонинг бу умматга динини мукамал, неъматини комил қилганига далолат қилади. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам динни очиқ ойдин етказмагунча ва Аллоҳ таоло шариат қилган сўзлар ва амалларни баён қилмагунча вафот этмадилар. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўзларидан сўнг инсонлар томонидан ислом динига мансуб қилиб келтириладиган барча сўз ёки амаллар бидъат эканлигини ҳамда уни амалга оширган инсоннинг нияти яхши бўлса ҳам, рад этилишини баён қилганлар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг саҳобалари ҳам бу ишнинг мағизини тушуниб етганлар. Шунингдек, ислом олимлари ҳам шу йўлдан бориб, бидъатларни инкор қилганлар ва улардан огоҳлантирганлар. Бу ҳақда суннатни улуғлаш ва бидъатни инкор қилишга бағишлаб китоб ёзган олимлар, масалан, Ибн Ваддох,

Тартуший, Абу Шома ва бошқалар ўз асарларида таъкидлаб ўтганлар.

Баъзи одамлар ихтиро қилган бидъатлардан: Шаъбоннинг ўн бешинчи кечасини нишонлаш ва кундузини хослаб рўза тутиш. Бу ҳақида таянса бўладиган саҳиҳ ҳадис келмаган. Тўғри, унинг фазли ҳақида заиф ҳадислар ворид бўлган, лекин уларга суяниш жоиз эмас.

Энди унда намоз ўқиш ҳақида келган ҳадисларга келсак, аҳли илмлар айтиб ўтгани каби уларнинг барчаси тўқима ҳадислар. Кейинчалик у ҳадислардан баъзиларини зикр қиламиз иншааллоҳ.

Яна у ҳақида Шом ва бошқа ердаги уламолардан асарлар ҳам ворид бўлган.

Жумхур уламолар у бидъат эканига ижмоъ қилганлар. Унинг фазли ҳақидаги ҳадисларнинг баъзиси заиф ва баъзиси тўқимадир. Ҳофиз Ибн Ражаб ўзининг «Латоифул-маъориф» китоби ва бошқа китобларида бу ҳақида сўз юритган уламолардан. Заиф ҳадисларга, фақат асоси саҳиҳ далиллар билан собит бўлган ибодатларда амал қилинади. Шаъбоннинг ярим кечасини нишонлашнинг саҳиҳ асоси йўқ. Шунинг учун бу ҳақда заиф ҳадисларга таяниш мумкин эмас. Бу улуғ қоидани имом Абу Аббос

шайхул Ислом Ибн Таймия раҳимаҳуллоҳ зикр қилганлар.

Эй китобхон, бу ҳақда аниқ маълумотга эга бўлишингиз учун баъзи уламоларнинг бу масаладаги сўзларини нақл қиламан.

Уламолар — раҳматуллоҳи алайҳим — иттифоқ қилганларки, одамлар ўртасида ихтилоф қилинган масалаларда вожиб бўлган иш — уларни Аллоҳнинг Китобига ва Унинг Расули соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Суннатига қайтаришдир. Агар Қуръон ёки Суннат улар ҳақида ҳукм чиқарган бўлса, у шариат бўлиб, унинг бажарилиши вожибдир. Қуръон ва Суннатга зид бўлган ҳар қандай нарсa рад этилиши лозим. Агар уларда маълум бир ибодат ҳақида ҳеч қандай далил келтирилмаган бўлса, у бидъат бўлиб, уни қилиш жоиз эмас, қолаверса, унга чақириш ёки уни маъқуллаш ҳам жоиз эмас. Бу ҳақида Аллоҳ таоло «Нисо» сурасида шундай деган:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

«Эй, иймон келтирганлар! Аллоҳга итоат қилинг, Пайғамбарга ва ўзингиздан бўлган ишбошиларга итоат қилинг. Бирор нарсa ҳақида тортишиб қолсангиз, агар Аллоҳ ва

охират кунига иймон келтирган бўлсангиз, уни Аллоҳга ва Пайғамбарга қайтаринг. Ана шундай қилиш хайрли ва оқибати яхшидир». [Нисо: 59]
Бошқа сурада эса шундай дейди:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾

«Бирор нарсада ихтилоф қилсангиз, унинг ҳукми Аллоҳдадир». [Шуро: 10]

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾

«Сиз: «Агар Аллоҳга муҳаббат қилсангиз, бас, менга эргашинг. Аллоҳ сизга муҳаббат қиладир ва сизларнинг гуноҳларингизни мағфират қиладир», деб айтинг». [Оли Имрон: 31]

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

«Йўқ, Раббингизга қасамки, сизни ўз ораларида чиққан келишмовчиликларга ҳакам қилмагунларича, кейин, чиқарган ҳукмингизга дилларида танглик топмасдан, бутунлай таслим бўлмагунларича, зинҳор мўмин бўла олмаслар!» [Нисо: 65]

Бу маънода оятлар кўп. Улар ихтилофли масалаларни Китоб ва Суннатга қайтариш, уларнинг ҳукмига рози бўлиш вожиблигига, бу эса иймоннинг талаби эканлигига далилдир. Бу

банда учун ҳам бу дунёда, ҳам охиратда яхшидир ва энг яхши оқибатга олиб борур.

Ҳофиз Ибн Ражаб раҳимахуллоҳ ўзининг «Латоифул-маъориф» китобида бу масала ҳақида, олдинги сўзлардан кейин, шундай деган:

«Шаъбон ойининг ўн бешинчи кечасини Шом аҳлидан бўлган Холид ибн Маъдон, Макхул ва Луқмон ибн Омир каби тобеинлар улуғлашар ва ибодатда тиришишар эди. Одамлар ҳам фазли ҳақидаги маълумотларни шулардан олганлар. Аслида, уларга бу ҳақда исроилият ҳикоялари етиб келган дейилган. Ривоятлар улар томонидан шаҳарларда машхур бўлиб кетгач, одамлар ўртасида ихтилоф пайдо бўлди. Улардан баъзилари Шом аҳлининг бу амалига қўшилиб, бу кечани улуғлашди. Буларнинг орасида Басра обидлари ва бошқалар ҳам бор эди. Аммо ҳижознинг кўплаб уламолари буни инкор қилишган. Улардан: Ато, ибн Абу Мулайка. Абдурахмон ибн Зайд ибн Аслам ҳам Мадина аҳлидан шу инкорни нақл қилган. Бу Имом Молик асҳоблари ва бошқаларнинг сўзидир. Улар: «Бунинг барчаси бидъат», – дейишган.

Шом аҳлининг уламолари эса, у тунни тирилтириш сифатида иккига бўлинганлар:

Биринчиси: Масжидда жамоат билан уни тирилтириш мустаҳаб дейишган. Холид ибн Маъдон ва Луқмон ибн Омир каби имомлар энг яхши кийимларини кийишар, хушбўйланар, куҳл суртишар ва туни билан масжидда қиёмда турар эдилар. Исҳоқ ибн Роҳавайҳ ҳам бу ишда уларга мувофиқ келган ва масжидда қиёмда туриб намоз ўқиш ҳақида: «Бу бидъат эмас», деган. Ҳарб Кармоний ўз масалаларида ушбу сўзни нақл қилган.

Иккинчиси: Бу тунни хослаб масжидларда намоз, қиссалар ва дуо учун йиғилиш макруҳ. Лекин киши ўзи уйда намоз ўқиши макруҳ саналмайди. Бу эса Шом аҳлининг имоми, фақиҳи ва олими Авзоъийдан ривоят қилинган. Ушбу сўз тўғрироқ ин шаа Аллоҳ». Сўзининг охирида: «Имом Аҳмаддан Шаъбон ойининг ярим кечаси ҳақида бирон-бир сўз маълум эмас. Ушбу кечани бедор ўтказишнинг мустаҳаблиги, байрам кечаларини бедор ўтказиш тўғрисидаги икки ривоятга асосланади. Бир ривоятда, бу кечаларни жамоат бўлиб ўтказишни мустаҳаб санамаган, чунки бу ҳақда Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳамда саҳобаларидан бирон нарса нақл қилинмаган. Иккинчи ривоятда эса, тобеинлардан бири Абдураҳмон ибн Язид ибн Асвад бажаргани

учун буни жоиз деган. Шаъбон ойининг ўн бешинчи кечасини бедор ўтказиш ҳам Пайғамбаримиз саллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳамда саҳобаларидан собит бўлмаган, лекин бу ҳақда Шом аҳли фақиҳларининг бир нечта тобеинларидан ривоят қилинган».

Ҳофиз Ибн Ражаб раҳмаҳуллоҳ сўзининг мақсад қилинган ўрни тугади. Унда Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳамда асҳобларидан Шаъбон ойининг ўн бешинчи кечаси ҳақида ҳеч нарса собит бўлмагани ҳақида очиқ ойдин айтилган.

Энди имом Авзойи ва Ҳофиз Ибн Ражаб раҳимаҳумаллоҳнинг бу сўзни танлашларига келсак, бу ғариб ва заифдир. Чунки ҳар қандай нарса шариат далиллари билан машруълиги исботланмаган бўлса, мусулмон учун уни динда янги нарса қилиб киритиши жоиз эмас. Бу амални хоҳ якка ҳолда қилсин, хоҳ жамоат билан, яширин ҳолда амалга оширсин ёки ошкора – фарқи йўқ. Чунки Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг сўзлари умумий маънода айтилган: **«Ким бизнинг ишимизда бўлмаган бир амални қилса, у рад қилинади».** Бидъатларни инкор қилган ва улардан огоҳлантирган бошқа далиллар ҳам шунга далолат қилади.

Имом Абу Бакр Тартуший раҳимаҳуллоҳ «Ҳаводис ва бидаъ» китобида айтади:

«Ибн Ваддох Зайд ибн Асламдан шундай деган сўзини ривоят қилади: «На шайхларимиз ва на фуқаҳоларимиз Шаъбоннинг ўн бешинчи кечасига эътибор берганларини кўрмадик. Улар Макхулнинг ҳадисига эътибор бермасдилар ва бошқа кунлардан афзал ўлароқ кўрмас эдилар»

Ибн Абу Мулайкага: «Зиёд Намирий: «Шаъбоннинг ўн бешинчи кечасининг ажри Лайлатул қадр кечасининг ажри каби», деб айтмоқда», – дейилди. Шунда: «Агар шундай деганини эшитсам ва қўлимда таёқ бўлиб қолса, урардим», – деди. Зиёд қиссачи эди. Мақсад қилинган ўрни тугади.

Аллома Шавконий раҳимаҳуллоҳ «Фавоидул мажмуъа» китобида шундай деган:

«Ҳадис: «Ё Али, ким Шаъбон ойининг ярим кечасида юз ракат намоз ўқиса, ҳар бир ракъатда Фотиҳа сурасини ва «Қул ҳува Аллоҳу аҳад» сурасини ўн марта ўқиса, Аллоҳ унинг ҳар бир ҳожатини адо этади» ва ҳоказо.... Бу ҳадис мавзуъ (тўқима) бўлиб, унинг лафзларида амал қилувчи одам эришадиган ажр ҳақидаги сўзлар борки, буни фаросатли киши сохта эканлигидан шубҳаланмайди. Унинг ривоят қилувчилари

номаълум шахслар. Бу ҳадис икки уч хил йўллар орқали ҳам ривоят қилинган, уларнинг барчаси сохта бўлиб, ровийлари номаълум. «Ал-Мухтасар» китобида: «Шаъбоннинг ярим кечасида ўқиладиган намоз ҳақидаги ҳадис ботилдир», деб айтилган. Ибн Ҳиббон Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилган ҳадисда: «Шаъбоннинг ярим кечаси бўлса, унинг кечасида ибодат қилинг ва кунида рўза тутинг», бу ҳадис ҳам заифдир. «Ал-Лаоли» китобида: «Шаъбоннинг ярим кечасида юз ракат намоз ўқиб, ҳар бир ракатда ўн марта «Ихлос» сурасини ўқиш ҳақидаги ҳадис, Дайлабий ва бошқалар томонидан кўп фазилатлари билан ривоят қилинган, лекин у тўқима. Унинг учала санадидаги ровийларининг аксари номаълум ва заиф. Шунингдек, «Ўн икки ракатда ўттиз марта «Ихлос» сурасини ўқиш» ҳақидаги ҳадис ҳам тўқима «Ўн тўрт ракат» ҳақидаги ҳадис ҳам тўқима», – деган.

Бу ҳадисга фақиҳлардан, масалан, «Иҳё» китобининг муаллифи ва бошқа баъзи муфассирлар алданганлар. Шаъбон ойининг ярим кечасида ўқиладиган намоз ҳақида турли ривоятлар келтирилган бўлиб, уларнинг барчаси сохта ва тўқилган. Бу ҳолат имом Термизийнинг Оиша розияллоҳу анҳудан

ривоят қилган ҳадисини, яъни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг Бақий қабристонига боргани, шу кечада Рабб таолонинг дунё осмонига тушиши ва Калб қабиласи қўйларининг жунидан ҳам кўпроқ кишиларнинг гуноҳларини мағфират қилишини инкор этмайди. Чунки гап айнан шу кечадаги тўқима намоз ҳақида кетмоқда. Шунини айтиш керакки, Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинган ушбу ҳадис заиф ва санади узилган. Худди шундай, ушбу кечани ибодат билан ўтказиш ҳақида Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинган ҳадис ҳам бу намознинг тўқима эканлигини инкор этмайди. Бу ҳадис ҳам заиф эканлиги ҳақида юқорида баён қилинган» – деб, мақсад яқунланди.

Ҳофиз Ироқий: «Шаъбон ойининг ўн бешинчи кечасида ўқиладиган намознинг Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга нисбат берилиши ёлғон ва тўқима», деганлар. Имом Нававий «Мажмуъ» китобида: Ражаб ойининг биринчи жумасида шом ва ҳуфтон намозлари орасида ўқиладиган Рағоиб номи билан машҳур ўн икки ракат намоз ҳам, Шаъбон ойининг ярмида ўқиладиган тунги юз ракат намоз ҳам мункар ва бидъатдир! «Қувтул қулуб» ва «Ихёу улумид дин» китоблари ва унда

зикр қилинган ҳадислар билан одам алданиб қолмаслиги керак. Буларнинг барчаси ботил. Баъзи уламоларнинг наздида иккисининг ҳукми ноаниқ бўлиб мустаҳаблиги ҳақида бироз саҳифалар ёзган бўлса-да, унга алданиб қолмаслиги керак, чунки улар бу борада хато қилган», – деб айтган.

Шайх, имом Абу Муҳаммад Абдурахмон ибн Исмоил Мақдисий бу икки намознинг ботиллиги ҳақида нафис китоб ёзган. Китобни жуда яхши ва чиройли ёзган. Бу масалада аҳли илмларнинг сўзлари жуда кўп. Агар бу масалага оид ўқиган барча сўзларни нақл қилганимизда сўзимиз чўзилиб кетар эди. Зикр қилган нақлларимиз ҳақ талаб қилувчи учун етарли деб умид қиламиз.

Зикр қилинган оятлар, ҳадислар ва аҳли илмларнинг сўзларидан ҳақ талаб қилувчига баён бўладики, Шаъбон ойининг ярмидаги тунни намоз билан, кунни рўза билан хослаш кўп аҳли илмлар наздида мункар, бидъатдир. Пок шариатимизда унинг асоси йўқ. Аксинча, у саҳобалар асридан кейин содир бўлган ишлардан. Ҳақни талаб қилган инсон учун бу ва бошқа бобларда Аллоҳ таолонинг:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾

«Бугун сизларга динингизни комил қилиб бердим», – деган сўзи кифоя. [Моида: 3]

Ва шу маънодаги бошқа оятлар билан бирга Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг: «Ким бизнинг мана бу ишимизда ундан бўлмаган (янги) нарсани чиқарса, у (иши) рад қилингандир», – деган сўзлари ва шу маънодаги бошқа ҳадислар етарли.

Саҳиҳ Муслимда Абу Ҳурайра разияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Жума кечасини бошқа кечалар орасидан тунги ибодат билан хослаб олманглар! Жума кунини бошқа кунлар орасидан рўза тутиш учун хослаб олманглар! Аммо бирортангизнинг тутиб юрган рўзаси бўлса, бундан мустасно», дедилар.

Агар бирор тунни бирор ибодат билан хослаш мумкин бўлганда, жума кечаси бошқалардан авлороқ бўлар эди. Чунки унинг кундузи қуёши чиққан кунларнинг энг яхшиси экани саҳиҳ ҳадислар билан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан собит бўлган. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам жуманинг тунини намоз билан хослашдан қайтарганларидан кейин, бошқа тунларни хослаш мумкин эмаслиги авлороқ. Шунинг учун, хослаш ҳақида саҳиҳ далил келмагунча

бирор кечани ибодат билан хослаш мумкин эмас.

Лайлатул қадр ва рамазон кечалари намоз ўқиш ва ибодатда тиришиш машруъ бўлгани учун Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам умматни огоҳлантирдилар, унга ундадилар ва ўзлари ҳам бажардилар. Саҳиҳайнда Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан собит бўлганки: «Ким Рамазон кечасини иймон ва ажр умидида қоим ўтказса, унинг барча ўтган гуноҳлари кечирилади. Ким лайлатул қадр кечасини иймон ва ажр умидида қоим ўтказса, унинг барча ўтган гуноҳлари кечирилади», дедилар.

Шаъбоннинг ярмидаги тун, Ражаб ойининг биринчи жумасидаги тун ҳамда Исро ва меърож кечасини нишонлаш ёки бирор ибодат билан хослаш машруъ бўлганда, Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам умматларини бунга йўллаган ва ўзлари қилган бўлар эдилар. Агар булардан бирортаси содир бўлганда саҳобалар яширмасдан бизга нақл қилган бўлар эдилар. Чунки улар анбиёлардан кейинги энг яхши ва энг насиҳатгўй одамлар. Аллоҳ таоло Расулуллоҳнинг асҳобларидан рози бўлсин ва уларни рози қилсин.

Юқорида зикр қилинган уламолар сўзларидан маълум бўладики, Ражаб ойининг биринчи жумаси, Шаъбон ойининг ярмидаги тунни нишонлаш ёки бирор ибодат билан хослаш Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ва асҳобларидан собит бўлмаган. Шундай қилиб уларни нишонлаш Исломдаги янги бидъатлардан ва ибодат билан хослаш мункар бидъатлардан экани маълум бўлади. Баъзи одамлар Исро ва меърож кечаси деб ўйлайдиган Ражаб ойининг йигирма еттинчи кечаси ҳам шулар жумласидан. Зикр қилинган дадиллар сабабли бирор ибодат билан хослаш ёки нишонлаш мумкин эмас. Бу ҳам қайси кеча эканлиги маълум бўлса. Энди қайси кеча экани номаълум бўлсачи?! Уламолар сўзлари ичидаги тўғрироқ сўз, у қайси кеча экани номаълумдир. Ражаб ойининг йигирма еттинчи кечаси дейилган сўз эса ботил сўз. Унга сахиҳ хадислардан асос йўқ.

Ишларнинг энг яхшиси ҳидоятга эргашмоқ,
Уларнинг энг ёмони динда бидъат яратмоқ.

Аллоҳ таоло бизни ва барча мусулмонларни суннатга, унда собит туришга, унга хилоф

келадиган нарсадан ҳазар қилишга тавфиқ берсин. У Зот саҳий ва каримдир.

Пайғамбаримиз Муҳаммадга ва У кишининг аҳли аёлларига ва асҳобларига Аллоҳ таолонинг саломи ва савоти бўлсин.

Тўртинчи рисола

Муҳим огоҳлантириш:

**Мадинаи Мунавварада Масжиди
Набавийнинг хизматкори бўлмиш Шайх
Аҳмад номидан тўқилган васият ёлғон
эканлиги ҳақида.**

Абдулазиз ибн Абдуллоҳ ибн Боздан барча мусулмонларга. Аллоҳ уларни ҳам бизни ҳам Ислом билан муҳофаза қилсин ва жоҳил ва аҳмоқларнинг ёлғонларидан асрасин, омин!

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуху.

Аммо баъд: Мадинаи Мунавварада Набавий масжидининг хизматкори шайх Аҳмадга нисбат берилган «Мадинаи Мунавварада Масжиди Набавийнинг хизматкори бўлмиш Шайх Аҳмад васияти» номли рисолаи ўқиб чиқдим. Унда:

«Жума кечаси Қуръон тиловат қилиб, Аллоҳнинг гўзал исмларини ўқиб чиқдим. Буларни адо этиб бўлганимдан сўнг уйқуга тайёрландим. Шунда мени кўркем нурли бўлган, Қуръоний оятларни ва олий ҳукмларни инсониятга раҳмат қилиб келтирган зот Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламни

кўрдим. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам менга шундай дедилар: «Эй шайх Аҳмад!» Мен: «Лаббайка, ё Расулуллоҳ, эй Аллоҳнинг энг шарафли бандаси», – дедим. Шунда У зот: «Мен одамларнинг ёмон ишларидан хижолатдаман ва Раббимга ҳам, фаришталарга ҳам юзлана олмаяпман. Чунки жума кунидан жума кунигача 160 минг киши Ислом динисиз ўлди», дедилар. Кейин У зот одамлар орасида содир бўлган баъзи гуноҳлар ҳақида сўзладилар. Шундан сўнг дедилар: «Бу васият улар учун Азиз ва Жаббор бўлган Зотнинг раҳмати билан нозил қилинди». Кейин у зот Қиёматнинг баъзи аломатлари ҳақида айтиб ўтдилар ва: «Эй шайх Аҳмад, одамларга бу васиятни етказинг, чунки у Лавҳул-Маҳфузда тақдир қалами билан битилган. Уни ёзиб, бир шаҳардан бошқа шаҳарга, бир макондан бошқа маконга юборган одам учун жаннатда қаср қурилади. Ким уни ёзмаса ва тарқатмаса, Қиёмат куни менинг шафоатимдан маҳрум бўлади. Ким уни ёзса, қашшоқ бўлса, Аллоҳ уни бой қилади. Қарздор бўлса, Аллоҳ унинг қарзини адо қилади. Гуноҳкор бўлса, Аллоҳ унинг ва ота-онасининг гуноҳларини кечиради. Кимки Аллоҳнинг бандаларидан бўлиб уни ёзмаса, дунё ва охиратда юзи қора бўлади», –

дедилар. У: «Уч марта Аллоҳга қасамки, бу ҳақиқатдир. Агар мен сўзимда ёлғончи бўлсам, Исломсиз ҳолда дунёни тарк этаман. Кимки бунга ишонса, дўзах азобидан қутулади. Кимки ёлғон деб ҳисобласа, кофир бўлади», – деди.

Бу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга тўқилган васиятнинг хулосаси. Дарҳақиқат, бу ёлғон васиятни бир неча йилдан бери бир неча бор эшитдик. Одамлар орасида ора-орада тарқалиб туради. Кўплаб омма орасида тарқатилинади. Лафзлари ҳар хил. Бу ёлғонни тўқиб олган кимса тушида Набий саллаллоҳу алайҳи ва салламни кўриб, ушбу васиятни У зотдан юклатилганини даъво қилмоқда. Биз сизнинг эътиборингизга ҳавола қилган сўнгги нашрида эса, бу ёлғончи Набий саллаллоҳу алайҳи ва салламни ухлашга ҳозирланаётганида кўрганини даъво қилди. Демак, бу ҳолатда У зотни уйғоқ ҳолда кўрганини даъво қилмоқда!

Бу ёлғончи ушбу васиятда кўплаб даъволарни қилган. Бу даъволар эса энг очиқ ёлғон ва энг равшан ботилдир. Бу ҳақида иншааллоҳ яқинда сизга тўлиқ маълумот бераман. Илгари ҳам бу ҳақда огоҳлантириб, одамларга унинг энг очиқ ёлғон ва энг равшан ботил эканини тушунтирганман. Бу сўнгги

нашрни кўриб чиққанимдан кейин ёзиш ёки ёзмаслик борасида иккиландим. Чунки унинг ёлғонлиги аён эди ва унинг тузувчиси ёлғонга жуда катта жасорат қилган эди. Мен унинг ёлғонлиги ҳеч бўлмаганда озгина идрок ёки соф фитратга эга бўлган одамларга таъсир қилади деб ўйламаган эдим. Аммо кўпгина биродарлар менга ушбу гап кўпчилик орасида тарқалиб, уларнинг ўзаро муҳокамасида бўлганини ва баъзилар уни тасдиқлаганини айтишди. Шунинг учун мен каби кишилар бундай масалалар ҳақида ёзишлари лозим деб билдим. Бундан мақсад унинг ботиллигини ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга туҳмат эканлигини очиб беришдир. Илм ва иймон соҳибларидан ёки тўғри фитрат ва соғлом ақл эгаларидан бўлган инсонлар бу рисолани диққат билан ўрганса, унинг бир неча жиҳатдан ёлғон ва туҳмат эканини англайди.

Туҳмат нисбат берилган шайх Аҳмаднинг баъзи қариндошларидан бу васият ҳақида сўрадим. Шунда улар: «Шайх Аҳмадга нисбат берилган бу хабар ёлғон ва шайх у сўзларни асло айтмаган», – деб жавоб бердилар. Зикр қилинган шайх Аҳмад бир қанча муддат олдин вафот этган. Шайх Аҳмад ёки ундан каттароқ бўлган бирорта Набий соллаллоҳу алайҳи ва

салламни тушида ёки ўнгида кўрган ва ушбу нарсаларни васият қилган деб тасаввур қилсак, бу бир неча жиҳатдан аниқ ёлғон ёки бу сўзларни унга Расулуллоҳ эмас шайтон айтган дер эдик.

Биринчи жиҳат: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам вафот этганларидан кейин кўринмайдилар. Жоҳил суфийлардан қайси бири Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламни ўнгида кўраётгани, мавлидга қатнашишлари ёки шу кабиларни даъво қилса, энг жирканч хато қилган, одамларни қаттиқ алдаган ва улкан хатога йўл кўйган бўлади. Бу билан Қуръон ва Суннатга ҳамда уламоларнинг ижмоларига хилоф қилган бўлади. Чунки ўликлар бу дунёда эмас фақат Қиёмат куни қабрларидан чиқадиладар. Ким бунга тескари нарсани даъво қилса, очик-ойдин ёлғончи ёки алданган хатокордир. Салафи солиҳлар билган ҳақиқатни билмаган ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг асҳоблари ҳамда уларга яхшилик билан эргашганлар йўлига эргашмаган бўлади. Аллоҳ таоло айтади:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ 15 ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ﴾

«Сўнгра, албатта, сизлар бундан кейин ўлгувчисизлар. Сўнгра, албатта, сизлар қиёмат

куни қайта тирилтирилурсизлар». [Мўминун: 15, 16]

Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтадилар: «Қабри энг биринчи ёриладиган одам менман. Энг биринчи шафоатчиман ва шафоати қабул қилинадиганларнинг биринчисиман».

Бу маънодаги оят ва ҳадислар кўп.

Иккинчи жиҳат: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳақиқатга тескари нарсани айтмайдилар. Тирикликларида ҳам, вафот этганларидан кейин ҳам. Бу васият эса, бир неча жиҳатдан У зотнинг шариатларига очиқ-ойдин қаршидир. Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламни инсон тушидан кўриши мумкин. Ўзларининг шарафли сўратларида кўрган инсон ҳақиқатан У зотни кўрган бўлади. Чунки ҳадиси шарифда келгани каби шайтон У зотнинг суратларига кира олмайди. Лекин барча иш кўрган кишининг иймони, содиқлиги, адолати, диёнати ва омонатида. Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламни ўз суратларида кўрдими ёки бошқа суратдами?!

Агар Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламдан бир ҳадис келган бўлса, лекин у ишончли, одил ва хотираси мустаҳкам ровийлар орқали етказилмаган бўлса унга

таянилмайди ва ҳужжат сифатида қабул қилинмайди. Агар у ишончли ва хотираси мустаҳкам ровийлар орқали етказилган бўлса-ю, лекин улардан ҳам яхшироқ хотирага ва ишончга эга бўлган ровийларнинг ривоятига қарши келса ва бу икки ривоятни бир-бирига мослаштириш мумкин бўлмаса, унда улардан бири насх қилинган (бекор қилинган) бўлиб, унга амал қилинмайди. Иккинчиси эса насх қилувчи (бекор қилувчи) бўлиб, унга амал қилинади. Агар ривоятларни бир-бирига мослаштириш ёки насх қилишни иложи бўлмаса, унда хотираси камроқ ва адолати пастроқ бўлган ровийнинг ривояти қабул қилинмайди ва у «шоз» ҳадис деб ҳисобланиб, унга амал қилинмайди.

Шундай экан, агар бир васиятни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга нисбат берувчи кишининг шахсияти маълум бўлмаса, унинг адолатлилиги ва омонатдорлиги номаълум бўлса, бундай васият рад этилиши ва унга эътибор берилмаслиги керак. Гарчи ичида шариатга зид нарса бўлмаса ҳам. Энди, агар у васият кўплаб ботилларни, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга тўқилган ёлғонларни ва Аллоҳ изн бермаган янги

ташриъларни ичига олган бўлса қандай уни қабул қилиш мумкин?

Ахир Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким мен айтмаган нарсани айтди деса, жойини дўзахдан тайёрлаб қўйсин!», деганлар. Бу ёлғончи эса, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтмаган нарсани "Айтди", деяпти ва У зотга очиқ-ойдин хатарли ёлғон тўқимоқда. Агар тавба қилиб олмаса ва одамларга бу васият ёлғон эканини айтмаса, бу улкан таҳдидга лойиқ бўлади. Чунки одамлар орасида ботилни тарқатиб ёлғонини динга нисбат берган инсон, ўзини ёлғончига чиқариб, ёлғонидан қайтганини одамларга эълон қилмагунча тавбаси қабул бўлмайди. Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ 159 إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ فَأُولَٰئِكَ أَثُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾

«Албатта, Биз нозил қилган равшан оятларни ва ҳидоятни одамларга китобда баён қилиб берганимиздан кейин беркитганларни — ўшаларни Аллоҳ лаънатлайдир. Ва лаънатловчилар лаънатлайдир. Магар тавба қилиб, аҳли солиҳ бўлиб, баён қилганларнинг, ана ўшаларнинг тавбасини қабул қилурман. Ва Мен тавбаларни кўплаб қабул қилувчи ва раҳимлидирман». [Бақара: 159-160]

Аллоҳ таоло бу ояти каримада ким бирорта ҳақни яширган бўлса, уни баён қилиб ислоҳ қилмагунча тавбаси қабул бўлмаслигини баён қилмоқда. Аллоҳ таоло бандаларига Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламни пайғамбар қилиб юбориш ва У зотга комил шариатни ваҳий қилиш билан неъматини тўлиқ ва динини комил қилиб берди. У зот бу динни тўлиқ баёнлаб етказмагунларигача вафот этмадилар. Аллоҳ таоло айтади:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

«Бугун Мен сизнинг динингизни мукамал қилиб бердим. Сизга неъматимни батамом қилдим. Ва сизга Исломни дин деб рози бўлдим». [Моида: 3]

Бу ёлғончи ўн тўртинчи асрда келиб, одамларга янги динни кийдирмоқчи бўлмоқда. Инсон унинг динига амал қилиш ёки қилмасликка қараб жаннатга кириш-кирмаслиги ҳамда унинг "шариатига" бўйсунмаганлар жаҳаннамга киришини даъво қилмоқда. Бу ёлғончи ўзининг ёлғон васиятини Қуръони каримдан ҳам улуғ ва афзалроқ қилмоқчи. Чунки унда шундай деб ёзган: «Ким уни ёзиб бошқа шаҳарга ёки бошқа маҳаллага юборса жаннатда унга уй қурилади, ким ёзмаса

ва бошқа ерларга юбормаса, Қиёмат куни Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам шафоатларидан маҳрум бўлади». Бу эса ўта хунук ёлғон ва ёлғонлигига далолат қилувчи энг катта далиллардан биридир. Бунинг тўқиган кишининг ҳаёси йўқлиги ва ёлғон гапиришдаги жуда катта журъатидан дарак беради. Чунки бирор киши Қуръонни ёзса ва уни бир шаҳардан бошқа шаҳарга кўчирса ёки бир жойдан бошқа жойга юборса ва Қуръонга амал қилмаса, бу фазилатга эриша олмайди. Қандай қилиб, энди, бу уйдирмани ёзган ва уни бир шаҳардан бошқа шаҳарга тарқатган одам шундай улў фазилатга эришиши мумкин?! Ким Қуръонни ёзмаган ва бирор шаҳарга юбормаган бўлса ҳам, аммо, Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламга иймон келтирар ва шариатига эргашар экан, Аллоҳнинг изни билан У кишининг шафоатларидан маҳрум бўлмайди. Зикр қилинган битта тўқима ёлғонининг ўзи бунинг ботиллиги ва ёзувчисининг ёлғончилиги, ахлоқлиги ҳамда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам олиб келган ҳидоятдан қанчалик узоқлигига далил бўлади.

Бу васиятда зикр қилинган нарсалардан ташқари яна бошқа ишлар ҳам борки, уларнинг ҳаммаси бу васиятнинг ботил ва ёлғонлигига

далолат қилади. Агар уни тўқиб олган кимса ёлғонининг ҳақлигини исботлаш учун минг марта ёки ундан ҳам кўпроқ қасам ичса ҳам, агар ростгўй бўлмаса ўзини энг қаттиқ азоб ва жазоларга дучор этишни сўраса ҳам, у ростгўй бўла олмайди ва бу васият ҳақиқатга айланмайди. Аксинча, Аллоҳга қасамки сўнгра яна қасамки, у энг катта ва энг жирканч ёлғонлардан биридир. Биз бунга Аллоҳни, бизнинг олдимиздаги фаришталарни ва ушбу рисоламизни мутолаа қилган барча мусулмонларни ҳам гувоҳ қиламизки, бу васият Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга нисбат қилинган ёлғон ва бўҳтондир. Аллоҳ бу ёлғонни тўқиб олганларни хор қилсин ва ўзларига муносиб жазо берсин.

Зикр қилганларимиздан ташқари яна унинг ёлғонлигига кўплаган ишлар далолат қилади:

Улардан биринчиси: «Чунки ўтган жумадан бу жумагача бир юз олтмиш минг киши Ислом динига кирмай ўлди», деган сўзи. Чунки бу ғайб илмидан. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам вафот этганларидан кейин ваҳий тўхтаган. Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам Аллоҳ таолонинг қуйидаги сўзига кўра тирикликларида ғайбни билмас эдилар. Вафот

этганларидан сўнг қандай билсинлар?! У Зот айтади:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ﴾

«Сиз: «Сизларга, ҳузуримда Аллоҳнинг ҳазиналари бор, демайман. Ғайбни биламан ҳам, демайман», – деб айтинг». [Анъом: 50]

Ва бошқа оятдаги:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾

«Сиз: «Осмонлару ерда Аллоҳдан бошқа ҳеч ким ғайбни билмас», деб айтинг». [Намл: 65]

Шу билан бирга Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ворид бўлган саҳиҳ ҳадисда: «Қиёмат куни кишилар ҳовузимдан ҳайдаладилар. Шунда: «Ё Рабб! Асҳобларим, асҳобларим», – дейман. Шунда: «Сендан кейин нималарни пайдо қилганини билмайсан», – дейилади. Шунда солиҳ банда айтгандай: «Ва модомики ораларида эканман, уларга гувоҳ бўлдим. Мени Ўзингга олганингдан сўнг, Сенинг Ўзинг уларга кузатувчи бўлдинг. Зотан, сен ҳар бир нарсага гувоҳсан», – деб айтаман», – дедилар. [Моида: 117]

Бу васиятнинг ботил ва ёлғонлигига далолат қилувчи нарсалардан яна бири: «Ким уни ёзса, бу васиятнинг баракаси билан Аллоҳ уни камбағал бўлса, бой қилади. Қарзи бўлса, қарзини ўтайди. Унинг ва ота-онасининг бирор

гуноҳи бўлса кечиради...» деган жумла. Бу ҳам энг катта ёлғон. Бу тўқимачининг ёлғончи ҳамда Аллоҳ ва бандаларидан ҳаё қилмаслигига далилдир. Чунки бу ишлар ҳаттоки Қуръони каримни ёзиб қўйиш билан ҳам ҳосил бўлмайди. Энди бу ботил васиятни ёзиш билан қандай ҳосил бўлсин?! "Одамлар бу ёлғон даъвога ишонсинлар, ёзсинлар, Аллоҳнинг бандаларига тузиб берган шариатини тарк қилсинлар", дея одамларни ёлғонига ишонтирмоқчи бўлмоқда. Ҳаттоки, васиятни бойликка етказувчи, қарзларни узувчи ва гуноҳларни кечирилишига олиб борувчи қилиб қўйди. Аллоҳдан хижолат ва мағлубият сабаблари, нафс ҳавоси ва шайтонга бўйсунишдан паноҳ тилаймиз.

Бу васиятнинг ботиллигига далолат қилувчи ишларнинг учинчиси: «Қайси банда ёзмаса, дунё ва охиратда юзи қора бўлур». Бу ҳам энг ёмон ёлғонлардан бири бўлиб, мазкур васиятнинг ботиллиги ва унинг тўқиб чиқарилганини кўрсатувчи очиқ-ойдин далиллардан бўлиб саналади. Қандай қилиб ақлли одам ўн тўртинчи асрда яшаган номаълум бир шахс томонидан Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва саллам номидан тўқиб чиқарилган бу васиятни ёзиши мумкин?

Қандай қилиб уни ёзмаган кишининг дунё ва охиратда юзи қора бўлиши, уни ёзганнинг эса қашшоқликдан кейин бой бўлиши, қарзларидан халос бўлиши ва қилган гуноҳлари мағфират қилиниши даъво қилинади?!

Субҳаналлоҳ! Бу буюк туҳматдир! Далиллар ҳам, воқеълик ҳам бу даъволарни тўқима экани ва уни тўқиб чиқарган кишининг Аллоҳга қарши жуда катта журъат қилгани ва Аллоҳдан ҳам, одамлардан ҳам уялмаслигини исботлайди. Қанча-қанча умматлар борки, улар бу васиятни ёзмаганлар, аммо юзлари қора бўлган эмас. Шунингдек, сонини Аллоҳдан бошқа ҳеч ким билмайдиган қанчалаган одамлар бу васиятни бир неча марта ёзганлар, аммо уларнинг қарзлари тўланмаган, қашшоқликлари ҳам кетмаган. Қалбларнинг оғишидан ва уларни гуноҳ қоплашидан Аллоҳдан паноҳ тилаймиз. Бунга ўхшаш фазилат ва мукофотлар шариатда энг афзал ва улуғ китоб бўлмиш Қуръони Каримни ёзганлар учун ҳам ваъда қилинмаган. Бас, қандай қилиб турли ботил ва куфрга асосланган тўқима васиятни ёзганлар учун бундай фазилатлар бўлиши мумкин? Субҳаналлоҳ! Унга қарши ёлғон тўқиб чиқарганларга нисбатан ҳам У Зот қанчалар юмшоқдир!

Тўртинчи масала: ушбу васиятнинг ботил ва ёлғон эканлигини кўрсатувчи энг муҳим ишлардан бири «Ким унга ишонса, дўзах азобидан қутулади, кимки ишонмаса, кофир бўлади», деб айтилгандир. Бу ҳам ёлғонга нисбатан энг катта журъат ва энг хунук ботилдир. Бу тўқима васиятнинг муаллифи барча инсонларни унинг ёлғонига ишонишга чақириб, бу васият орқали улар дўзах азобидан қутулишларини ҳамда унга ишонмаганлар эса кофир бўлишларини даъво қилмоқда. Аллоҳга қасамки, бу ёлғончи Аллоҳга нисбатан энг катта ёлғон тўқимоқда ва ҳақиқатга мутлақо зид гапирмоқда. Аслида, унга ишонмаган эмас, аксинча, ишонган киши кофир бўлишга лойиқдир. Чунки бу ёлғон, ботил ва асло ҳақиқатга асосланмаган тўқимадир. Биз Аллоҳни гувоҳ қилиб айтамизки, бу васият ёлғон ва уни тўқиб чиқарган киши ёлғончидир. У одамларга Аллоҳ изн бермаган нарсаларни динга қўшишни ва динларига тегишли бўлмаган нарсаларни киритишни истамоқда. Аллоҳ эса бу уммат учун динини бу ёлғон тўқилишидан ўн тўрт аср аввал тўкис ва комил қилиб қўйган.

Эй китобхонлар ва биродарлар! Хушёр бўлинглар! Бундай тўқималарга ишонишдан ва

уларни ораларингизда тарқалишидан эҳтиёт бўлинглар. Шуни билингки, ҳақиқатда доимо нур бўлади ва ҳақиқатни истаган киши уни танимай қолмайди. Ҳақиқатни унинг далили билан қидиринглар ва тушунмаган нарсаларингиз ҳақида уламолардан сўранглар. Ёлғончиларнинг қасамларига алданманглар, чунки лаънатланган Иблис ҳам ота-онангиз Одам алайҳиссалом ва Ҳавога, уларга насихатгўй эканини айтган ҳолда қасам ичган эди. Аслида эса, у энг катта хиёнаткор ва ёлғончи эди. Аллоҳ унинг бу ҳийласини «Аъроф» сурасида шундай баён қилган:

﴿وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾

«Уларга: «Албатта, мен сизларга насихат қилувчиларданман», – деб қасам ичди». [Аъроф: 21]

Шунинг учун шайтон ва унинг ёлғон тўқувчи издошларидан эҳтиёт бўлинглар. Шайтон ва унга эргашганларнинг қанча-қанча ёлғон қасамлари, хиёнатли аҳдлари ва одамларни йўлдан уриш ва адаштириш учун безалган қасамлари бор! Аллоҳ мени, сизларни ва барча мусулмонларни шайтонларнинг ёвузлигидан, адаштирувчиларнинг фитналаридан, қалби оғганларнинг оғдиришидан ва Аллоҳнинг душманлари бўлган ботил кимсаларнинг

макрларидан сақласин! Улар Аллоҳнинг нурини ўз оғизлари билан ўчиришни ва одамларнинг динларини бузишни хоҳлайдилар. Аммо Аллоҳ ўз нурини тўқис қилади ва динини ғалаба билан нусрат этади, гарчи Аллоҳ душманлари — шайтонлар ва уларнинг кофир ҳамда мулҳид издошлари буни ёқтирмасалар ҳам.

Ушбу тўқимачи томонидан маъсиятларнинг кўпайгани ҳақида айтилган гапларга келсак, бу ҳақиқатда мавжуд ҳолатдир. Қуръони карим ва Суннат бундай ишлардан қаттиқ огоҳлантирган. У иккаласида етарли даражада ҳидоят ва насиҳат бор. Биз Аллоҳдан мусулмонларнинг ҳолини ислоҳ қилишини, уларга ҳақ йўлга эргашиш, унда барқарор туриш ва барча гуноҳлардан тавба қилиш неъматини беришини сўраймиз. Албатта, Аллоҳ тавбаларни қабул қилувчи, раҳмли ва ҳар нарсага қодир Зотдир.

Қиёмат аломатлари ҳақида айтилган гапларга келсак, Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳадисларида қиёматнинг аломатлари батафсил баён қилинган. Қуръони карим ҳам айрим аломатларга ишора қилган. Ким буни билишни хоҳласа, суннат китоблари ҳамда илм ва иймон аҳлининг асарларидан топади. Одамлар бу каби тўқимачи ва унинг

ҳақиқатни ботилга аралаштириб, одамларни адаштиришга уринишларига муҳтож эмас. Бизга Аллоҳ кифоя қилади ва У қандай ҳам яхши вакил! Улуғ ва Олий Аллоҳдан бошқада на куч ва на ҳолатни ўзгартиришга қувват бор.

Ҳамду санолар оламлар Рабби Аллоҳга бўлсин! Унинг содиқ ва ишончли Расули, аҳли байти, саҳобалари ва қиёмат кунигача яхшиликда уларга эргашувчиларга салавот ва саломлар бўлсин.

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм.

Қабрларнинг устига масжид қуришдан огоҳлантириш

«Қаҳф асҳобларининг ўрнига масжид қуриш жоизми», – деб сўралдим.

Сўнгра шундай дея жавоб бердим: «Бисмиллаҳ, Аллоҳ таолога ҳамд ва Расулуллоҳга Аллоҳнинг саломи ва салавати бўлсин.

Аммо баъд: Исломий илмлар уюшмаси журналининг учинчи сондаги (Ой ичидаги мусулмонлар хабарлари) бўлимида чоп этилган хабарларни ўқиб чиқдим. Унда шундай дейилган: «Исломий илмлар уюшмаси Иордания Ҳошимийлар Қироллигида яқинда топилган Раҳиб қишлоғидаги ғор устида масжид қуришни режалаштирмоқда. Бу ғор «Қуръони каримда зикр қилинган Қаҳф аҳлининг ухлаган жойи», деб айтилади», деб яқунланган.

Аллоҳга ва Унинг бандаларига насихат қилиш бобидан, Иордания Ҳошимийлар Қироллигидаги Исломий Фанлар Уюшмасига ушбу журналда бир мурожаат йўллашни лозим деб билдим. Мазкур мурожаатнинг мазмуни:

Уюшмани ўша маъруф ғор устида масжид қуриш ниятидан воз кечишга чақиритди. Чунки пайғамбарлар, солиҳ кишилар ва уларнинг қабрлари устида масжидлар қуриш Ислом шариатида тақиқланган ва бу ишлардан қайтарилган. Бунинг сабаби, бундай ишлар ширкка олиб борувчи восита экани ва пайғамбарлар ҳамда солиҳларнинг ҳақларида ғулуvgа йўл очишидир. Шариат бундай иш қилувчиларни лаънатлаган. Ҳозирги кунда бўлаётган ҳодисалар шариат олиб келган нарсалар тўғрилигига гувоҳ, Аллоҳ томонидан эканига далил ҳамда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам бу динни Аллоҳдан олиб келганларига ва уни тўлиқ ҳолда етказганларига очиқ-ойдин ҳужжатдир. Кимки Ислом оламидаги ҳолатларни, зиёратгоҳлар устидаги масжидларни, уларни улуғлаш, безатиш ҳамда қозондиқлар тайинлаш каби ишлар сабабли содир бўлган ширк ва ғулуvни диққат билан ўрганса, шубҳасиз, уларнинг ширкка олиб борувчи восита эканини тушунади. Ислом шариатининг бу ишлардан қайтариши ва уларни тақиқлаши унинг мукамаллигини намоён қилади.

Бу нарсада ворид бўлган ҳадислардан имом Бухорий ва имом Муслим раҳимахуллоҳлар

Оиша разияллоҳу анҳодан ривоят қилган ҳадисдир. Унда: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Аллоҳ яҳудий ва насороларни лаънатласин, пайғамбарларининг қабрини масжид қилиб олишди!» деб, улар сингари иш қилишдан огоҳлантирар эдилар. Оиша разияллоҳу анҳо яна айтадилар: «Агар шу (сўзлари) бўлмаганида, У зотнинг қабрлари кўринадиган қилиб қўйилар эди. Бироқ унинг масжид қилиб олинишидан кўрқилди». Саҳиҳайнда Умму Салама ва Умму Ҳабиба разияллоҳу анҳумо Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга Ҳабашистонда ичида суратлар бор бир черков кўришганини айтишди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ана ўшалар ораларида солиҳ киши бўлиб, у ўлса, қабри устига масжид қуришар ва унинг ичига ўша суратларни солишарди. Ана ўшалар Қиёмат куни Аллоҳнинг ҳузурида энг ёмон одамлардир», дедилар.

Саҳиҳи Муслимда Жундуб ибн Абдуллоҳ разияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам вафот этишларидан беш кун олдин шундай деганларини эшитдим: «Мен Аллоҳга бирортангиз билан халил тутинмаслигимни айтаман. Аллоҳ таоло Иброҳимни халил

тутганидек, мени ҳам халил тутди. Агар умматимдан халил тутинсам, Абу бакр билан халил тутинган бўлар эдим. Билиб қўйинглар, сизлардан олдин ўтганлар пайғамбарлари ва солиҳларининг қабрларини масжид қилиб олишар эди. Ҳой! Қабрларни масжид қилиб олманглар! Мен сизларни бундан қайтараман!» Бу бобга оид ҳадислар кўп.

Ислон уламоларидан бўлган имомлар (тўрт мазҳаб ва бошқаларнинг барчаси) қабрлар устига масжид қуришдан қайтарганлар ва бундан огоҳлантирганлар. Бу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатига амал қилиш, умматни яҳудий ва насороларнинг ғулуви каби ғулувдан ҳамда уларга ўхшаган бу умматнинг адашганлари каби адашишдан ҳимоя қилиш учун қилинган.

Иорданиядаги Ислоний илмлар уюшмаси ва бошқа мусулмонлар суннатни маҳкам ушлаши, имомлар йўлидан юриши ҳамда Аллоҳ ва расули қайтарган ишдан қайтариши вожиб. Бандаларнинг салоҳияти, саодати ҳамда дунё ва охирадаги нажоти шу ишда. Бу бобда баъзи одамлар Аллоҳ таолонинг қуйидаги сўзига боғланиб қолган:

﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾

«Ишларига ғолиб келганлар эса: «Уларнинг устларига, албатта, масжид қуриб олурмиз», дедилар». [Каҳф: 21]

Бунга жавоб: Аллоҳ таоло ўша замондаги бошлиқлар ва султонлар шу сўзни айтгани ҳақида хабар берди. Улардан рози бўлиш ва ишларини мақуллаш бобидан эмас. Аксинча, ёмонлаш, айблаш ва ишларидан огоҳлантириш учун зикр қилди. Бу оят нозил бўлган ва тафсирини энг яхши билган инсон Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам қабрлар устига масжид қуришдан қайтаришлари, ундан огоҳлантиришлари, бу ишни қилган инсонни айблаб, лаънатлашлари ҳам, Аллоҳ нинг наздида энг ёмон инсон дейишлари ҳам шунга далолат қилади. Ҳақ талаб қилувчига шунинг ўзи кифоя қилади.

Агар қабрлар устида масжидлар қуриш биздан олдинги умматларлар учун мумкин бўлган деб тасаввур қилсак ҳам, бизга бу борада уларга эргашиш жоиз эмас. Чунки бизнинг шариатимиз олдинги шариатларнинг барчасини (бекор қилувчи) насх қилувчидир. Бизнинг Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам пайғамбарларнинг сўнгиси бўлиб, У зотнинг шариати тўлиқ ва умумийдир. Дарҳақиқат, У зот қабрлар устида масжидлар

қуришни бизга тақиқладилар. Шундай экан, У зотнинг бу кўрсатмаларига зид иш қилишимиз жоиз эмас. Биз У зотга эргашишимиз, келтирган шариатига амал қилишимиз ва унга зид бўлган барча олдинги шариатлар ва баъзилар наздида яхши деб ҳисобланган одатлардан воз кечишимиз лозим. Чунки Аллоҳнинг шариатидан тўлиқроқ шариат ва Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳидоятларидан яхшироқ ҳидоят йўқ.

Аллоҳга дуо қиламизки, биз ва бошқа мусулмонларга то Ўзига йўлиққинимизга қадар очиқ ва хуфёна бўлган сўз ва амалларимизда пайғамбаримизга эргашиб яшашимизни насиб қилсин ва динида собит қилсин.

Аллоҳнинг бандаси ва Расули Муҳаммадга ва у кишининг оиласи, саҳобалари ҳамда қиёмат кунигача Унинг ҳидоятига эргашганларга салавот ва саломлар бўлсин!

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм

«Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг шариатидан чиқиш мумкин», деган даъвонинг куфр ва залолат эканини баён қилиш

Оламлар Рабби Аллоҳ таолога ҳамд бўлсин. Пайғамбарларнинг энг охиргиси Муҳаммадга, У зотнинг аҳли-оилаларию асҳобларининг барчасига Аллоҳнинг салавати ва саломи бўлсин.

Аммо баъд: «Яқин шарқ» газетасининг 5824-нашридаги мақолани ўқиб қолдим. 5/6/1415 ҳижрий санада ёзилган, ўзини Абдулфаттоҳ Ҳоик деб номлаган киши «Хато тушунча» деган ном остида мақола ёзибди.

Мақоланинг қисқача мазмуни шундай: У инсон Ислом динининг зарурат ила маълум бўлган илмларини, яъни Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг барча инсониятга юборилган пайғамбар эканлигини, Қуръон, суннат ва ижмоъ билан собит бўлган ҳақиқатни инкор этган. Шунингдек, у Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга эргашмаган, итоат қилмаган, аксинча, яҳудий ёки насроний

бўлиб қолган киши ҳам ҳақ динда деб даъво қилган. Сўнгра бутун оламларнинг Рабби Аллоҳ таолонинг кофир ва осийлар учун жазо беришидаги ҳикмати ҳам ерга урган ва буни беҳуда ишлар қаторига киргизган.

Шу билан бирга, у шаръий матнларни ўзгартириб, уларни нотўғри ўринларга қўйган. Ўз ҳавойи нафси хоҳлагандай уларни нотўғри тафсирлаган. Жоҳил кимсалар унинг гапи билан алданиши учун Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам рисолатларининг барча учун экани, рисолатлари ҳақида эшитган, аммо, У зотга эргашмаган инсон кофир бўлиши ҳамда Аллоҳ Ислом динидан бошқа динни қабул қилмаслигига далолат қилувчи шаръий далиллардан юз ўтириган.

Бу қилмишлари очиқ-ойдин куфр, Исломдан чиқиш ҳамда Аллоҳ ва расулини ёлғонга чиқаришдир. Илм ва иймон аҳли мақолани ўқиб оқ бу нарсани англаб оладилар.

Мусулмонларнинг бошида турган инсоннинг вазифаси уни қозига олиб бориб, тавбага чақириши ва шариат қоидаларига кўра ҳукм чиқаришидир.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам рисолатининг умумийлигини ва унга барча инсу жинлар итоат

қилишлари шарт эканини очик баён қилиб берган. Бу ҳақиқатни мусулмонлардан энг оддий билимга эга бўлган киши ҳам билади.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾

«Сиз: «Эй одамлар, албатта, мен сизларнинг барчангизга, осмонлару ернинг мулки Уники бўлган, Ундан ўзга илоҳ йўқ бўлган ва тирилтириб ўлдирадиган Аллоҳнинг Пайғамбаридирман. Бас, Аллоҳга ҳамда Унинг калималарига иймон келтирадиган уммий пайғамбарига иймон келтиринг ва унга эргашинг, шоядки, ҳидоят топсангиз», – деб айтинг». [Аъроф: 158]

﴿وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾

«Менга ушбу Қуръонни, унинг ила сизларни ва у етиб борганларни огоҳлантиришим учун ваҳий қилинди». [Анъом: 19]

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾

«Сиз: «Агар Аллоҳга муҳаббат қилсангиз, бас, менга эргашинг. Аллоҳ сизга муҳаббат қиладир ва сизларнинг гуноҳларингизни мағфират қиладир», деб айтинг». [Оли Имрон: 31]

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

«Ким Исломдан бошқа динни хоҳласа, бас, ундан бу ҳаргиз қабул қилинмас ва у охиратда зиён кўргувчилардан бўлур». [Оли Имрон: 85]

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾

«Биз сизни барча одамларга фақат хушхабарчи ва огоҳлантиргувчи қилиб юбордик». [Сабаъ: 28]

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

«Биз сизни оламларга фақат раҳмат қилиб юбордик». [Анбиё: 107]

﴿وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِالْعِبَادِ﴾

«Ва китоб берилганларга ва саводсизларга: «Исломга кирдингизми?» деб айтинг. Агар Исломга кирсалар, бас, батаҳқиқ, ҳидоят топдилар. Агар юз ўгирсалар, сизнинг зиммангизда етказиш, холос. Аллоҳ бандаларни кўриб турувчидир». [Оли Имрон: 20]

Яна Аллоҳ таоло айтадики:

﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾

«Оламларга огоҳлантирувчи бўлиши учун бандасига Фурқонни нозил қилган Зот баракотли, улуғдир». [Фурқон: 1]

Имом Бухорий ва имом Муслим Жобир разияллоҳу анҳудан ривоят қилади: «Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: Аллоҳ таоло томонидан менга илгариги пайғамбарларнинг бирортасига ҳам ато қилинмаган бешта имтиёз ато қилинди: Душманларим қалбига бир ойлик масофада турганимдаёқ, Аллоҳ томонидан қўрқинч солиниб, ғолиб этиламан. Ер юзи менга намозгоҳ қилинган ва сув йўқ бўлганда таҳорат воситаси қилингандир. Умнатимнинг қайси бирига намоз вақти қаерда тўғри келиб қолса, ўша ерда ўқийверсин! Ўлжалар менга ҳалол қилингандир. Мендан аввалги ҳеч бир пайғамбарга ҳалол қилинмаган эди. Менга шафоат қилишлик ҳуқуқи берилди. Илгариги ҳар бир пайғамбар фақат ўз қавмига пайғамбар қилиб юборилган эди. Мен эса одамларнинг ҳаммасига пайғамбар қилиб юборилдим», – деганлар.

Бу оят ва ҳадислар Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг рисолати барча инсоният учун умумий ва тўлиқ эканини баёнламоқда. Шу билан бирга У зотнинг шариатлари олдинги барча шариатларни насх қилгани, энди ким Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга эргашмаса ҳамда итоат этмаса, кофир ва осий бўлиб, жазога лойиқ

бўлишини баёнлаб бермоқда. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ﴾

«Гуруҳлардан ким унга куфр келтирса, унга ваъда қилинган жой жаҳаннамдир». [Худ: 17]

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

«Унинг ишига хилоф қиладиганлар ўзларига фитна етиши ёки аламли азоб етишидан ҳазир бўлсинлар». [Нур: 63]

﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾

«Ким Аллоҳга ва Унинг Расулига исён қилса ва Унинг чегарасидан тажовуз қилса, У Зот уни абадий қолиш учун дўзахга киритадир. Ва унга хорловчи азоб бордир». [Нисо: 14]

Аллоҳ таоло яна шундай марҳамат қилади:

﴿وَمَنْ يَتَّبِدَلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾

«Ким иймонни куфрга алмаштира, батаҳқиқ, тўғри йўлдан адашган бўлади». [Бақара: 108]

Бу маънодаги оятлар жуда кўп.

Аллоҳ таоло Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламга итоатни Ўзига итоат қилишга тенглаштирди. Ким Ислом диндан бошқа динга итоат қилса, зиён кўрувчилардан бўлишини

ҳамда ундан на тавбасини ва на фарз амалларини қабул қилмаслигини баён қилди. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

«Ким Исломдан бошқа динни хоҳласа, бас, ундан бу ҳаргиз қабул қилинмас ва у охиратда зиён кўргувчилардан бўлур». [Оли Имрон: 85]

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾

«Ким Пайғамбарга итоат қилса, Аллоҳга итоат қилган бўлади». [Нисо: 80]

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا﴾

Сиз: «Аллоҳга итоат қилинглар, Пайғамбарга итоат қилинглар. Бас, агар юз ўгириб кетсангиз, у(Пайғамбар)га ўзига юклатилган нарса, сизга ўзингизга юклатилган нарса. Агар унга итоат қилсангиз, ҳидоят топурсиз», – деб айтинг». [Нур: 54]

Аллоҳ таоло яна шундай марҳамат қилади:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾

«Албатта, аҳли китоб ва мушриклардан бўлган куфр келтирганлар жаҳаннам

ўтидадурлар, у ерда абадий қолурлар. Ундайлар халойиқнинг энг ёмонидирлар». [Баййина: 6]

Имом Муслим ўз саҳиҳида ривоят қилади: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, ушбу умматдан бирор киши – у яҳудий бўладими ё насронийми, мен ҳақимда эшитиб, кейин мен келтирган нарсга (динга) иймон келтирмай ўлса, албатта, дўзах аҳлидан бўлади», – дедилар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Ўзларининг сўзлари ва амаллари орқали Исломдан ўзга диннинг ботил эканини баёнладилар. Бошқа кофирлар билан урушганлари сингари яҳуд ва насоролар билан ҳам урушдилар. Агар улардан бирортаси жизя беришни танласа уларнинг қавмларидан Исломга кирмоқчи бўлганларни тиймасликлари, бошқаларга даъватнинг етиб боришини тўсмасликлари ва ким хоҳласа бирортадан кўрқмасдан мусулмон бўлишлиги учун жизяни қабул қилдилар.

Имом Бухорий ва имом Муслим Абу Ҳурайра разияллоҳу анҳудан ривоят қилади: «Биз масжидда эдик, олдимизга Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам чиқиб: «Яҳудийлар томон отланинглар!» дедилар. Биз У зот билан бирга чиқиб «Байтул Мидросга»

етиб келганимизда, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам туриб шундай хитоб қилдилар: «Эй яҳудийлар жамоаси! Мусулмон бўлинглар, омонда бўласизлар», дедилар. Улар: «Бўлди, етказдинг, Абул Қосим!» дейишди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам уларга: «Мен шуни истайман. Мусулмон бўлинглар, омонда бўласизлар», дедилар. Улар: «Бўлди, етказдинг, эй Абул Қосим!» дейишди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Мен шуни истайман» деб, учинчи мартасида уларга...» ҳадиснинг қолгани.

Бу ҳадисдан мақсад: Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам яҳудийларнинг «Байул Мидрос»ига бориб Ислом динига чақирдилар ва уларга: «Мусулмон бўлинглар, омонда бўласизлар!», деб бир неча марта такрорладилар.

Шу билан бирга Ҳирақлни Исломга чақириб мактуб юбордилар. Агар Исломдан бош тортса, у сабабли Исломдан бош тортганларнинг гуноҳи юкланишини хабар бердилар.

Имом Бухорий ва имом Муслим саҳиҳларида Ҳирақл Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам мактубларини олиб келишга буюрди. Уни ўқиди, унда: «Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм.

Аллоҳнинг расули Муҳаммаддан Рум ҳукмдори Ҳирақлга. Ҳидоятга эргашганларга салом бўлсин!

Аммо баъд: Мен сени Исломга чақираман. Мусулмон бўл! Омонда бўласан. Мусулулмон бўл, Аллоҳ сенга икки марта ажр беради. Агар юз ўғирсанг арийсийларнинг гуноҳи ҳам сенинг зиммангда бўлади», деб ёзилган эди.

﴿يَا هَلْ الْكِتَابُ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

«Сиз: «Эй, аҳли китоблар! Бизга ҳам, сизга ҳам баробар сўзга келинг: Аллоҳдан ўзгага ибодат қилмайлик, Унга ҳеч нарсани шеърлик қилмайлик ва Аллоҳни қўйиб, баъзимиз баъзимизни Робб қилиб олмайлик», деб айтинг. Бас, агар юз ўғирсалар: «Гувоҳ бўлинглар, биз, албатта, мусулмонлармиз», деб айтинглар». [Оли Имрон: 64]

Сўнгра улар Ислом динига киришдан юз ўгириб рад қилганларида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва асҳоблари уларга қарши урушдилар ва жизя тўлашни талаб қилдилар.

Улар залолатда экани ва уларнинг динини Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг

шариатлари насх қилгач ботил динга айланганини таъкидлаш учун Аллоҳ таоло мусулмонларни ҳар куни ҳар бир намознинг ҳар бир ракатида Сиротул мустақим, яъни, Исломга йўллашини сўрашга буюрди. Шу билан бирга ғазаб қилинганлар, яъни яҳудлар ва шулар каби ботил йўлда эканини билиб, унга тармашиб оладиганлар йўлидан узоқлатишини сўрашга буюрди. Шу билан бирга илмсиз ибодат қилиб залолатга кетганлар, залолат йўлида бўла туриб ўзларини тўғри йўлдамиз деб даъво қиладиган насронийлар ва шулар каби жоҳилона ибодат қиладиганлар йўлидан четлатишини сўрашга буюрди. Буларнинг барчаси мусулмон киши Исломдан бошқа барча динлар ботил эканига илмул яқин ҳосил қилиши учун айтилган. Аллоҳга Ислом динидан бошқа дин билан ибодат қилган барчанинг дини ботилдир. Ким манашу ақийдага эътиқод қилмаса, у мусулмонлардан эмас. Китоб ва суннатда бунга далиллар жуда кўп.

Бу мақоланинг эгаси Абдулфаттоҳ холис тавбага шошилиши, тавбасини эълон қиладиган мақола ёзиши вожибдир. Ким Аллоҳга сидқидилдан тавба қилса, Аллоҳ унинг тавбасини қабул қилади. Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

«Аллоҳга барчангиз тавба қилинг, эй мўминлар! Шоядки, нажот топсангизлар». [Нур: 31]

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا 68 يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا 69 إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾

«Улар Аллоҳ билан бирга бирор илоҳга илтижо қилмаслар. Аллоҳ (ўлдиришни) ҳаром қилган жонни ноҳақдан ўлдирмаслар. Зино қилмаслар. Ким ана шуни қилса, уқубатга дучор бўлур. Қиёмат куни унинг азоби бир неча баробар кўпайтирилур ва у(азоб) да хор бўлиб абадий қолур. Магар ким тавба қилса, иймон келтириб, солиҳ амал қилса, бас, Аллоҳ ана ўшаларнинг ёмонликларини яхшиликларга алмаштирур. Аллоҳ мағфиратли ва раҳмли бўлган Зотдир». [Фурқон: 68-70]

Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ушбу сўзлари ҳам чин қалбдан тавба қилган инсоннинг тавбаси қабул эканига далолат қилади: «Ислом ўзидан олдинги гуноҳларни қулатади ва тавба ўзидан олдинги гуноҳларни ўчиради», – деганлар.

Яна айтганларки: «Гуноҳдан тавба қилган инсон, гуноҳи йўқ киши каби».

Бу маънодаги оят ва ҳадислар кўпгина топилади.

Аллоҳ таолодан ҳақни ҳақлигича кўрсатиб унга эргашишни насиб қилишини, ботилни ботиллигича кўрсатиб ундан четлашишимизни насиб қилишини сўраймиз. Бизга, ёзувчи Абдуфаттоҳга ва барча мусулмонларга сидқидилдан тавба қилишга тавфиқ берсин. Барчамизни адаштирувчи фитналардан, ҳавои нафсимиз ва шайтонга итоат қилишдан паноҳ беришини сўрайман. Албатта У Зот бунга қодир ва бу ишнинг бошчисидир.

Набиййимиз Муҳаммадга, аҳли оилаларига, асҳобларига ҳамда қиёматгача уларга яхшилик билан эргашганларга Аллоҳнинг салавоту саломлари бўлсин.

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм

Маййитларни масжидларга дафн қилиш

Бисмиллаҳ. Аллоҳ таолога ҳамдлар, Расулуллоҳга ва Уларнинг аҳллари ҳамда У зотнинг йўлидан юрганларга салавоту саломлар бўлсин.

Аммо баъд:

Мен "Хартум" газетасининг 1415 ҳижрий йил, 17-Рабиул ахир ойида нашр қилинган сонини кўриб чиқдим. Унда, шундай маълум қилинган эдики, жаноб Муҳаммад Ҳасан Идрисий ўз отасининг ёнида, Умму Дарман шаҳридаги масжидларида дафн қилинган... ва ҳоказо.

Аллоҳ таоло мусулмонларга насиҳат қилишни, мункарни инкор қилиш ва баёнлаб беришни вожиб қилгани учун масжидларга дафн қилиш мумкин эмаслигини баёнлаш керак деб топтим. Аксинча, бу амал (қабрлар устига масжид қуриш) ширк амалларидан ҳамда Аллоҳ ва расули қоралаган, лаънатлаган амаллардандир.

Саҳиҳайнда Оиша разияллоҳу анҳодан ривоят қилинади: «Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: **«Яҳудий ва насронийларга Аллоҳнинг**

лаънати бўлсин! Пайғамбарларининг қабрини масжид қилиб олишди», – деганлар.

Саҳиҳ Муслимда Жундуб ибн Абдуллоҳдан ривоят қилинади: «Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Билиб қўйинглар! Сизлардан олдин ўтганлар анбиёлари ва солиҳларининг қабрларини масжид қилиб олишар эди. Ҳой! Қабрларни масжид қилиб олманглар! Мен сизларни бундан қайтараман!», – дедилар.

Бу маънодаги ҳадислар талайгина топилади.

Ҳамма ердаги мусулмонларга, ҳукуматлару халқларга Аллоҳ таолога тақво, қайтарган ишидан қайтиш ва маййитларни масжид ташқарисига дафн қилиш вожиб бўлади. Чунки Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ва саҳобалари — розияллоҳу анҳум — вафот этганларни масжиддан ташқарида дафн қилар эдилар. Шунингдек, уларга яхшилик билан эргашганлар ҳам шундай қилганлар.

Набий соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва икки асҳоблари Абу Бакр ва Умар разияллоҳу анҳумоларнинг қабри У зотнинг масжидларида экани вафот этганларни масжидга дафн қилиш учун ҳужжат эмас. Чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўз уйларида — Оиша разияллоҳу анҳонинг хонасида — дафн қилинган эдилар. Кейин икки асҳоблари ҳам у

ерга дафн қилинди. Валид ибн Абдулмалик ҳижратнинг биринчи асри охирида масжидни кенгайтирганда, бу хужрани масжидга киритди. Бу ишни уламолар инкор қилганлар, аммо, у киши бу кенгайтиришга тўсқинлик қилмайди, бу масалада тушунмовчилик йўқ деб ҳисоблаган.

Шу билан ҳар бир мусулмонга ойдин бўладики: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва асҳоблари масжидда дафн қилинмаганлар. Уларни масжидга киритиш кенгайтириш сабабли бўлган, бу эса масжидларда дафн қилиш мумкинлигига далил бўла олмайди. Чунки улар масжидда эмас, аксинча, У зотнинг уйларида дафн қилинганлар. Валид ибн Абдулмаликнинг амали эса бу масалада ҳеч ким учун ҳужжат бўла олмайди. Ҳақиқий ҳужжат фақат Қуръон ва суннат ҳамда умматнинг салафи солиҳларининг ижмоъсидир. Аллоҳ у иккисидан рози бўлсин ва бизларни уларга гўзал тарзда эргашганлардан қилсин.

Насиҳат ва зиммадан халос қилиш учун бу 14/ 5/ 1415 ҳижрий йилда ёзилди.

Аллоҳнинг ўзи тавфиқ берувчи. Пайғамбаримиз Муҳаммадга ва У зотнинг

оилалари, асҳоблари ва уларга гўзал тарзда
эргашганларга салавот ва саломлар бўлсин.

Мундарижа

«Аллоҳдан бошқадан ёрдам сўраган **Error!**
Bookmark not defined.

.Муқаддима	4
Биринчи рисола: Набий соллаллоҳу алайҳи ва салламдан мадад сўрашнинг ҳукми.....	7
Иккинчи рисола	24
Жин ва шайтонлардан мадад сўраш ва уларга атаб назр қилиш.	24
Учинчи рисола	45
Ширкий ва бидъат зикрлар билан ибодат қилишнинг ҳукми.....	45
Бидъатлардан огоҳлантириш	71
Биринчи рисола	71
Мавлид ва бошқа байрамларни нишонлашнинг ҳукми	71
Иккинчи рисола	82
Исро ва меърож кечасини нишонлашнинг ҳукми	82
Учинчи рисола	90
Шаъбоннинг ярмидаги тунни нишонлашнинг ҳукми	90
Тўртинчи рисола	106
Муҳим огоҳлантириш:	106

Мадинаи Мунавварада Масжиди Набавийнинг хизматкори бўлмиш Шайх Аҳмад номидан тўқилган васият ёлғон эканлиги ҳақида.....	106
Қабрларнинг устига масжид қуришдан огоҳлантириш.....	124
«Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг шариатидан чиқиш мумкин», деган даъвонинг куфр ва залолат эканини баён қилиш.....	130
Маййитларни масжидларга дафн қилиш.....	143

هدية
HÄDIYAH

The Encyclopedia of Ar-Rahman's Guests

Selected material for Pilgrims and Um-rah teaching it
in languages of the world.

978-603-8524-12-1